

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
สยามมกุฎราชกุมาร

เสด็จพระราชดำเนินเยือน

สาธารณรัฐประชาชนจีน

คำปรารภ

เนื่องจากคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ได้พิจารณาเห็นว่า การเสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ถึง วันที่ ๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐ นั้น เป็นพระราชกรณียกิจที่สำคัญยิ่ง แสดงให้เห็นถึงพระราชภารกิจในด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับต่างประเทศ จึงเห็นสมควรจัดทำเป็นหนังสือเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระองค์ท่าน และจารึกไว้เป็นประวัติศาสตร์ว่าสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เคยเสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนในพระปรมาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อกระชับสัมพันธไมตรีของทั้งสองประเทศ นอกจากนั้น ประชาชนชาวไทย โดยเฉพาะเยาวชนยังได้มีโอกาสรับทราบถึงพระราชภารกิจในด้านการสร้างความสัมพันธ์กับต่างประเทศ ตลอดจนได้มีโอกาสศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับสาธารณรัฐประชาชนจีน ในแง่ของประวัติศาสตร์ รวมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีและชีวิตความเป็นอยู่ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาและพัฒนา คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ จึงได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจจัดทำหนังสือ “สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีน” ขึ้น โดยกำหนดให้มีหน้าที่พิจารณารวบรวมเรียบเรียงข้อมูลเกี่ยวกับพระราชภารกิจที่พระองค์ได้ทรงปฏิบัติในการเสด็จพระราชดำเนินครั้งนี้เพื่อจัดพิมพ์เผยแพร่ต่อไป

อนึ่ง ในโอกาสเดียวกันนี้ คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ได้มอบให้สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำหนังสือขอพระราชทานพระราชนุญาต พร้อมทั้งขอพระราชทานข้อมูลและภาพที่เกี่ยวข้องด้วย กองงานในพระองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้นำความกราบบังคมทูลทราบฝ่าละอองพระบาทแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแนวทางในการจัดทำมาเป็นหลักพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นเกล้าล้นกระหม่อมหาที่สุดมิได้

บัดนี้ คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจฯ ได้ดำเนินการแล้ว จึงได้จัดพิมพ์เพื่อเผยแพร่ตามวัตถุประสงค์ของคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติต่อไป

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

คำนำ

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีน ในพระปรมาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นเวลา ๑๔ วัน เริ่มตั้งแต่วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ ๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองคำกราบบังคมทูลเชิญของ ฯพณฯ หลี่ เซียน เหนียน ประธานาธิบดีสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งได้เป็นหัวหน้าคณะเดินทางมาเยือนประเทศไทย เมื่อเดือนมีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๘ และได้กราบบังคมทูลเชิญพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไว้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ในครั้งนี้ อีกประการหนึ่งก็เพื่อให้ทรงปฏิบัติพระราชภารกิจแทนพระองค์ในการเจริญสัมพันธไมตรีระหว่างสองประเทศ และระหว่างประชาชนจีนและประชาชนชาวไทยให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้ทรงปฏิบัติพระราชภารกิจอันสำคัญนี้ บรรลุผลตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทุกประการ ทั้งนี้ ก็เพราะพระปรีชาญาณหยั่งลึกในพระราชภารกิจที่จะสร้างสรรค์สัมพันธไมตรีและความเข้าใจอันดีต่อกันของทั้งสองประเทศโดยตลอด ดังพระราชดำรัสที่พระราชทานสัมภาษณ์แก่ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ณ สถานเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงปักกิ่ง มีข้อความตอนหนึ่ง ซึ่งขออัญเชิญมาลงไว้ดังนี้

“จะพูดง่าย ๆ ว่า ทั้งฝ่ายจีนและฝ่ายไทยมีความเห็นสอดคล้องกันว่า สัมพันธไมตรีและความเข้าใจอย่างแน่นแฟ้นระหว่างทั้งสองประเทศ เป็นส่วนสำคัญอย่างมากสำหรับประโยชน์และความมั่นคงของทั้งสองประเทศนี้ได้ให้ความสำคัญ และมีความยึดมั่น อยู่ในอุดมการณ์หลายอย่างเหมือนกันในภูมิภาคนี้ของโลก แล้วก็มีความรู้สึกันว่า ความสนิทชิดชอบกันในลักษณะประมุขต่อประมุขหรือระหว่างประชาชนและวงการต่าง ๆ ของทั้งสองประเทศ จะช่วยให้ทั้งสองประเทศได้สมปรารถนาในสิ่งที่หวังร่วมกันหลายอย่าง”

และพระราชดำรัสอีกตอนหนึ่ง ซึ่งเกี่ยวกับปัญหาด้านวัฒนธรรม
ขนบธรรมเนียมประเพณีและวิถีชีวิตของทั้งสองประเทศ ว่า

“ไม่มีปัญหาทั้งสิ้น เพราะวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจน
การดำรงชีวิตของทั้งสองประเทศ ประกอบด้วยความสัมพันธ์ที่มีด้วยกันมา
หลายร้อยปีแล้ว ก็ช่วยให้ความสัมพันธ์นี้ไม่มีปัญหาและก็เป็นไปอย่างธรรมชาติ
ออกไปในทางที่ดีที่สุด”

ในการเสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนครั้งนี้
สาธารณรัฐประชาชนจีน ได้จัดพิธีรับเสด็จอย่างยิ่งใหญ่มาก ซึ่งทางฝ่าย
รัฐบาลจีนใช้คำว่าเอิกเกริกมโหฬาร นายเตช บุนนาค เอกอัครราชทูตไทย
ประจำกรุงปักกิ่ง ชี้แจงว่า หมายถึงพิธีรับเสด็จอย่างเป็นทางการครั้งนี้ เป็นพิธีที่ยิ่ง
ใหญ่มากจริง ๆ และการจัดพิธีรับเสด็จในเมืองสำคัญ ๆ ของสาธารณรัฐ
ประชาชนจีนก็เป็นไปในทำนองเดียวกัน พระราชภารกิจที่ทรงปฏิบัติในเมืองต่าง ๆ
นั้น ได้ประมวลมาเรียบเรียงไว้เริ่มต้นแต่การเตรียมการเสด็จพระราช
ดำเนิน จนกระทั่งสิ้นสุดพระราชภารกิจ ดังปรากฏอยู่ในหนังสือเรื่อง
“สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินเยือน
สาธารณรัฐประชาชนจีน” นี้แล้ว โดยลำดับ

คณะอนุกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ
ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

สารบัญ

อันเนื่องมาจากการเสด็จพระราชดำเนิน

ประกาศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร จะเสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างเป็นทางการ

วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐

- เสด็จพระราชดำเนินถึงท่าอากาศยานกรุงปักกิ่ง ประทับแรม ณ เรือนรับรองเตี่ยวหยูไถ่ ดึกเลขที่ ๑๘
- เสด็จพระราชดำเนินไปยังสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง

วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐

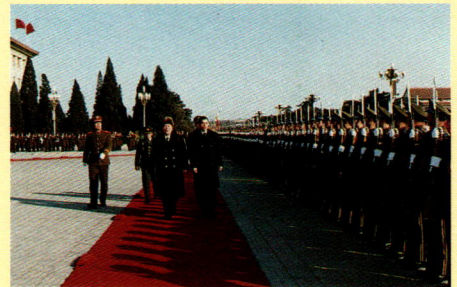
- พิธีรับเสด็จพระราชดำเนินอย่างเป็นทางการที่จัตุรัสเทียนอันเหมิน
- ทรงวางพวงมาลาที่อนุสาวรีย์วีรชน และทอดพระเนตรพระราชวังโบราณ
- ทรงเยี่ยมโรงงานสร้างรถยนต์หุ้มเกราะหยงต้ง
- เสด็จพระราชดำเนินไปยังศาลาประชาชน ในพิธีถวายพระกระยาหารค่ำ
- สุนทรพจน์ ฯพณฯ หลี เซียน เหนียน ประธานาธิบดีสาธารณรัฐประชาชนจีน
- พระราชดำรัสตอบ
- แผนผั่งโตะเสวยพระกระยาหารค่ำ

๑

๒

๖

๓

วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐

๓๕

- เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรกำแพงเมืองจีน
- สุสานราชวงศ์หมิง
- พระราชวังฤดูร้อน (อี้เหอหยวน)
- พระราชทานเลี้ยงอาหารค่ำ ณ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง
- พระราชทานสัมภาษณ์แก่เจ้าหน้าที่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย

วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐

๖๕

- เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรการผลิตหัตถกรรม
- ทรงเยี่ยม นายเต็ง เสี่ยว ผิง ประธานกรรมการบริหารทหารจีน
- เสด็จพระราชดำเนินเมืองเสิ่นหยาง และประทับแรม ณ โรงแรมเฟรนด์ชิป

วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐

๗๕

- เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรโรงงานผลิตเครื่องบินช่วงหลิน
- สว่นเป่ยหลิง
- เสด็จพระราชดำเนินเมืองซีอาน และประทับแรม ณ โรงแรมซีอาน

วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐

๘๕

- เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรพิพิธภัณฑ์หุ่นปั้นดินเผาที่นครโบราณ
- มหาเจดีย์ด้ายัน
- เมืองนานกิง
- สะพานข้ามแม่น้ำแยงซี
- ประทับแรม ณ โรงแรมจินหลิง

วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๓๐

๘๕

- เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรกิจการกองพลทหารที่ ๑๗๙
- สุสาน ดร.ซุน ยัต เซน
- นครเซี่ยงไฮ้
- เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรโรงงานอุตสาหกรรมเจียงหนาน
- นายกเทศมนตรีนครเซี่ยงไฮ้ ถวายพระกระยาหารค่ำ

วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๓๐

๘๖

- เสด็จพระราชดำเนินเยือนโรงเรียนนาฏศิลป์เซี่ยงไฮ้
- วัดพระหยก
- ศูนย์แสดงนิทรรศการศิลปะหัตถกรรม
- เมืองหางโจว
- รองผู้ว่ามณฑลเจ้อเจียง ถวายพระกระยาหารค่ำ

วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๓๐

๕๘

- เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรโครงการเกษตร
หงซาน
- โรงงานผลิตอุปกรณ์พลาสติกและเสื้อคลุมแบบ
ดร.ซุน ยัต เซน
- ทะเลสาบตะวันตก (ซีหู)
- วัดลินหยิง
- ทอดพระเนตรการแสดงละครและเสวยพระกระ-
ยาหารค่ำ

วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๓๐

๑๐๒

- เสด็จพระราชดำเนินเมืองเซี่ยะเหมิน
- เกาะกู่ล้งยู
- รองผู้ว่ามณฑลฟูเจี้ยนเป็นเจ้าภาพถวายพระกระ-
ยาหารค่ำ

วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๓๐

๑๑๐

- เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรสวนพฤกษชาติ
หวันซี
- บริษัทอิเล็กทรอนิกส์จีนโพ้นทะเล
- วัดหนานพูเถา
- มหาวิทยาลัยเซี่ยะเหมิน
- เมืองกวางโจว มณฑลกวางตุ้ง
- ผู้ว่าราชการมณฑลกวางตุ้งถวายพระกระยาหารค่ำ

วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๓๐

๑๒๕

- เสด็จพระราชดำเนินเมืองจันทาน
- กิจกรรมของชุมชน ชาฮี
- เขตเศรษฐกิจพิเศษจุไฮ้
- โรงงานผลิตเบียร์ชิวหน
- โรงงานผลิตแผ่นเสียง
- โรงงานผลิตเทปวีดีโอ

วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๓๐

๑๓๐

- เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมบ้านพักคนชราที่เมืองจันทาน
- โรงงานผลิตเครื่องซักผ้าเวาลี
- เมืองโพซาน
- โรงงานเครื่องปั้นดินเผาชิวหน
- โรงงานผลิตเครื่องหวาย นาน ไห้ ตง ฟุง
- วัดลิวหลง
- พระราชทานเลี้ยงผู้ตามเสด็จพระราชดำเนินฝ่ายจีน ณ โรงแรมการ์เดน
- พระราชทานสัมภาษณ์แก่สื่อมวลชนไทยที่ตามเสด็จฯ

วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๓๐

๑๓๓

- เสด็จพระราชดำเนินจากท่าอากาศยานเมืองกวางโจว กลับกรุงเทพมหานคร
- รายงานผู้ตามเสด็จพระราชดำเนิน

อันเนื่องมาจาก การเสด็จพระราชดำเนิน

เมื่อประธานาธิบดี หลี เซียน เหงียน แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน และภริยาได้เดินทางมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการ ในฐานะราชอาคันตุกะของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในเดือนมีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๘ นั้น ก็ได้กราบบังคมทูลพระกรุณาว่า ประเทศจีนมีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง หากจะได้มีโอกาสรับเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมราชวงศ์ทุกพระองค์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงทรงกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างเป็นทางการ ในฐานะผู้แทนพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและถือเป็นการเยือนตอบประธานาธิบดี หลี เซียน เหงียน ในครั้งนั้น

เดิมนั้น ฝ่ายจีนได้ดำริ จะกราบบังคมทูลเชิญเสด็จพระราชดำเนินในช่วงเดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๒๙ แต่ปรากฏว่า สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารทรงมีพระราชกรณียกิจมาก ไม่สามารถจะปลีกพระองค์ไปได้ จึงต้องเลื่อนการเสด็จพระราชดำเนินไปจนกระทั่งเดือนกุมภาพันธ์ ต่อเดือนมีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐ ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่สภาพอากาศในจีนยังอยู่ในระยะปลายฤดูหนาว อากาศยังคงหนาวจัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่กรุงปักกิ่งนั้น อุณหภูมิลดลงเหลือ - ๒ องศาเซลเซียส

หลังจากการเตรียมการประสานงานการเสด็จพระราชดำเนินด้วยความละเอียดรอบคอบของทั้งฝ่ายรัฐบาลจีนและรัฐบาลไทย เป็นระยะเวลานานพอสมควร ทั้งสองประเทศก็ได้ตกลงการณ์ การเสด็จพระราชดำเนินพร้อมกัน ในวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๓๐ เวลากรุงเทพฯ ๑๔.๐๐ นาฬิกา ซึ่งตรงกับเวลาปักกิ่ง ๑๕.๐๐ นาฬิกา อันมีข้อความดังนี้

ประกาศ

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร
จะเสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างเป็นทางการ

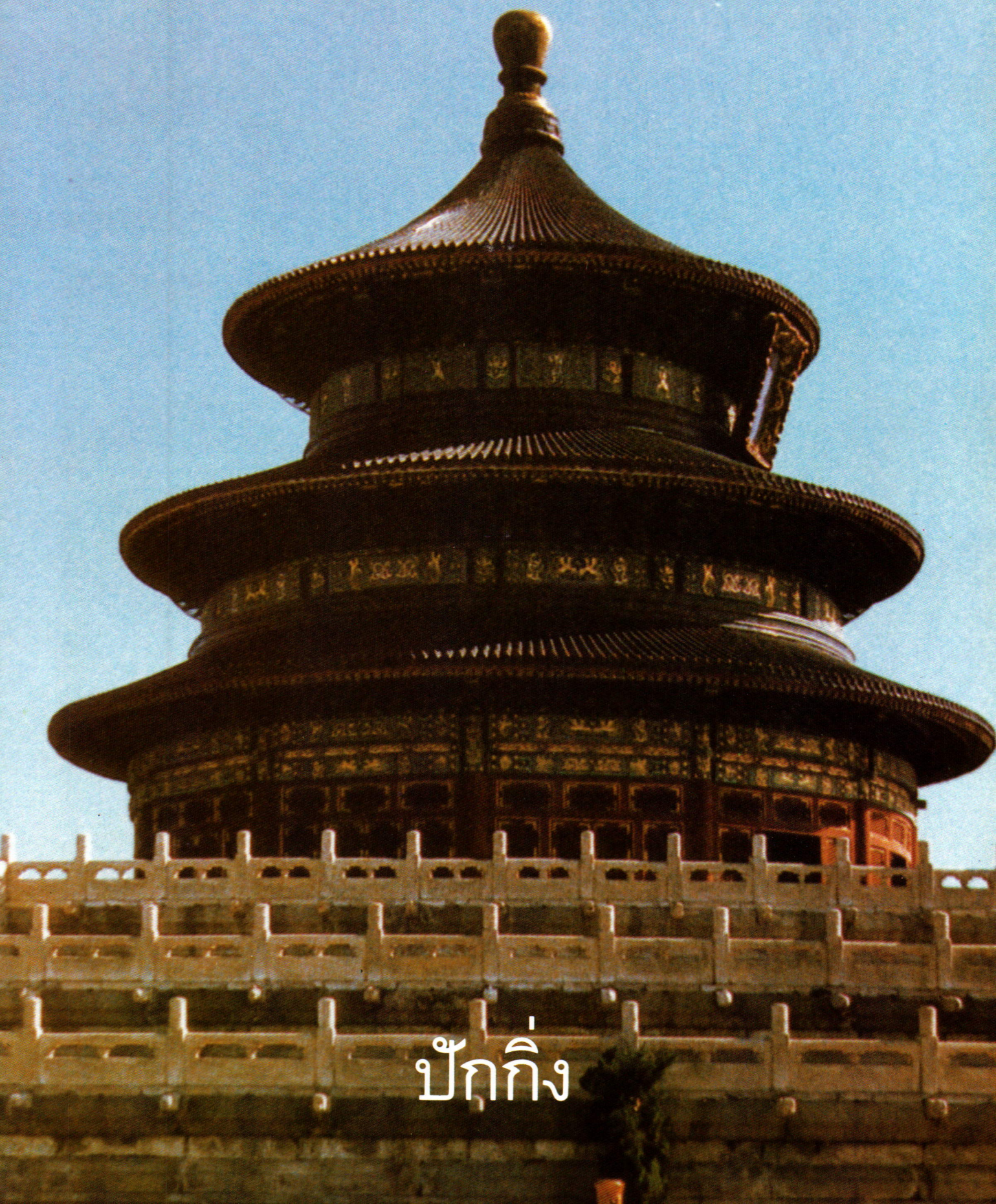
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร จะเสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไปเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างเป็นทางการ ตามคำกราบบังคมทูลเชิญของรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ - ๘ มีนาคม ๒๕๓๐

ในการนี้ รัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน จัดกำหนดการถวายให้ทรงเยือนกรุงปักกิ่ง เซินหยาง ซีอาน นานกิง เซี่ยงไฮ้ หางโจว เชียะเหมิน กวางโจว และจูไห่ เพื่อทอดพระเนตรกิจการที่มีความสำคัญในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ เช่น การทหาร การศึกษา เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม เกษตรกรรม และศิลปวัฒนธรรม นอกจากนั้น ได้จัดให้ทรงพบกับผู้นำสาธารณรัฐประชาชนจีน และผู้นำของรัฐบาลท้องถิ่นที่สำคัญ อีกด้วย

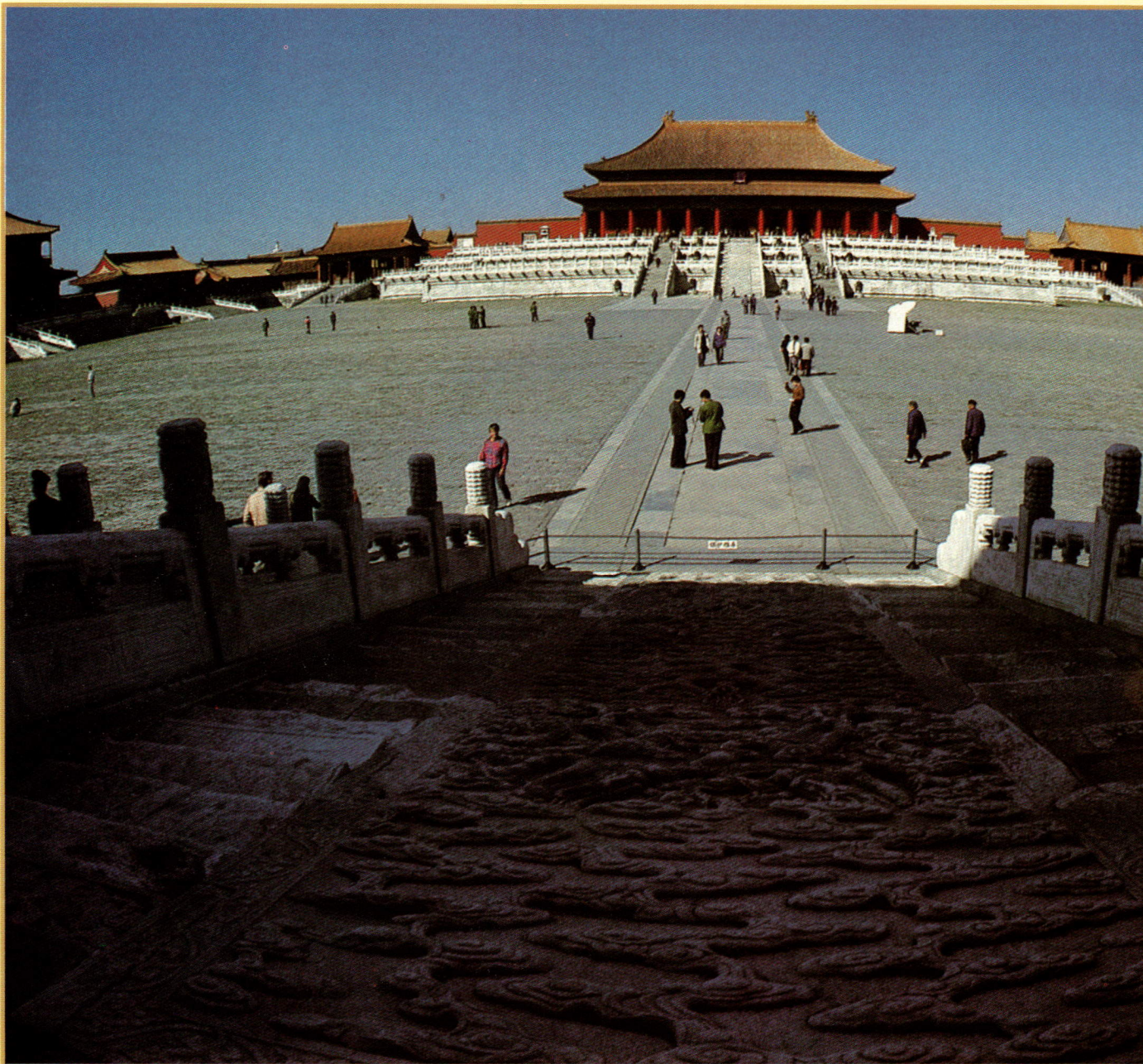
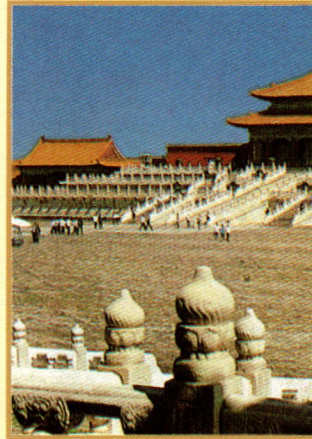
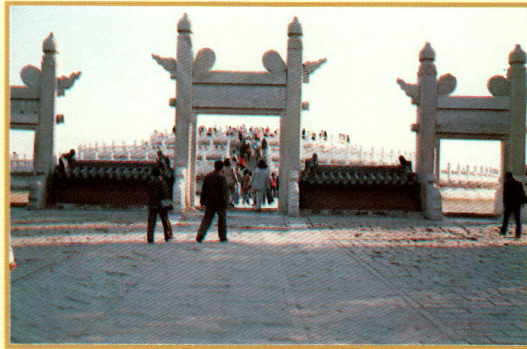
การเสด็จพระราชดำเนินในครั้งนี้ จะเป็นการกระชับสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีนให้แน่นแฟ้น และสร้างเสริมมิตรภาพ พร้อมทั้งความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนทั้งสองประเทศให้เพิ่มพูนยิ่งขึ้น

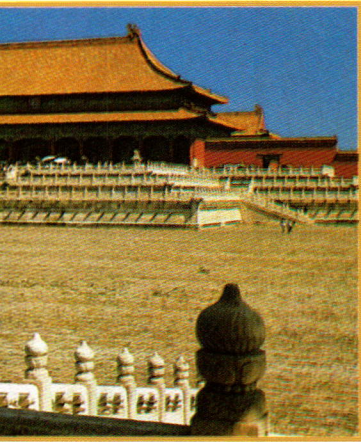
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ประทับเครื่องบินพระที่นั่งพิเศษที่กองทัพอากาศไทยจัดถวาย ออกจากท่าอากาศยานกองบัญชาการกองทัพอากาศ ดอนเมือง เมื่อเวลา ๑๐.๓๐ นาฬิกา วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐ ไปยังกรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน ท่ามกลางคณะทูตานุทูต ข้าราชการทหาร พลเรือน รวมทั้งพลสภานิกที่มาเฝ้าทูลละอองพระบาทส่งเสด็จด้วยความจงรักภักดีอย่างคับคั่ง

เครื่องบินพระที่นั่งพิเศษ ที่กองทัพอากาศไทยจัดถวายนี้ เป็นเครื่องบินแบบ ดี.ซี.๘ พนักงานที่ถวายการบริการบนเครื่องบินทหารอากาศชายทั้งหมด เมื่อบินไปส่งเสด็จแล้วจะบินกลับในวันเดียวกัน แล้วจะบินไปใหม่ยังเมืองกวางโจว ในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๓๐ เพื่อรับเสด็จกลับมายังประเทศไทย ในระหว่างที่ประทับอยู่ในจีนนั้น รัฐบาลจีนเป็นผู้จัดเครื่องบินพระที่นั่งถวายทั้งสิ้น

ปักกิ่ง

กรุงปักกิ่ง เมืองหลวงของสาธารณรัฐประชาชนจีน หรือที่ออกเสียงในภาษาจีนว่า “เป่ย์จิง” ตั้งอยู่ทางภาคเหนือของประเทศ มีเนื้อที่ประมาณ ๑๖,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร ประชากรเกือบ ๑๐ ล้านคน ภูมิประเทศเป็นทั้งภูเขาและที่ราบ มีประวัติอันยาวนานนับไปได้ถึง ๑,๑๐๐ ปี ก่อนคริสต์ศักราช เคยเป็นเมืองหลวงในสมัยตั้งแต่ราชวงศ์โจวตะวันตก เรียกว่า เมืองจี้ แม้จะมีการย้ายเมืองหลวงอีกหลายครั้ง ก็ยังคงมีความสำคัญทั้งด้านการทหารและการเมืองในภาคเหนือของจีนโดยตลอด และตั้งแต่ศตวรรษที่ ๑๒ เป็นต้นมา สถานที่ตั้งกรุงปักกิ่งในปัจจุบันเคยเป็นเมืองหลวงของราชวงศ์จิน ราชวงศ์หยวน ราชวงศ์หมิง ราชวงศ์ชิง เมื่อสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน ใน ค.ศ. ๑๙๔๙ กรุงปักกิ่งก็ได้เป็นเมืองหลวงอีกครั้ง

วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐

เวลา ๑๖.๐๐ นาฬิกา

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินถึงท่าอากาศยานกรุงปักกิ่ง โดยมี นายหลิว ชู่ ชิง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ นายเถียน ฉง หยาง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร ประมงและปศุสัตว์ และ นายจาง เตอะ เหวย เอกอัครราชทูตจีนประจำประเทศไทย เฝ้าทูลละอองพระบาทรับเสด็จ พร้อมด้วยอธิบดีกรมพิธีการทูตและอธิบดีกรมเอเชียของจีน

ต่อจากนั้น ประทับรถยนต์พระที่นั่งไปยังเรือนรับรองเดี่ยวหมู่ไถ่ ดึกเลขที่ ๑๘ อันเป็นเรือนรับรองบุคคลสำคัญต่างประเทศ ที่รัฐบาลจีนจัดถวายเป็นที่ประทับแรมตลอดเวลาที่ทรงพำนักอยู่ในกรุงปักกิ่ง

เวลา ๑๘.๓๐ นาฬิกา

เสด็จพระราชดำเนินจากเรือนรับรองไปยังสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง พระราชทานพระราชวโรกาสให้นายเตช บุนนาค เอกอัครราชทูตไทย พร้อมด้วยข้าราชการสถานเอกอัครราชทูตและครอบครัว อีกทั้งชุมชนชาวไทยในปักกิ่ง ประมาณ ๘๕ คน เฝ้าทูลละอองพระบาทเป็นเวลาพอสมควร จึงเสด็จพระราชดำเนินกลับที่ประทับแรม

ในโอกาสนี้ ได้พระราชทานพระราชดำรัสแก่คนไทยทั้งหลายว่า ความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศมีความสำคัญยิ่งในระยະนี้ และคนไทยทุกคนที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือพำนักอยู่ในสาธารณรัฐประชาชนจีน ย่อมเป็นส่วนสำคัญในการที่จะกระชับความสัมพันธ์และเสริมสร้างความเจริญของประเทศชาติ ขอให้ทุกคนมีกำลังใจ มีสติปัญญาที่จะทำในสิ่งที่ถูกต้อง เพื่อความก้าวหน้าพัฒนาถาวรของประเทศชาติ และขอให้ทุกคนมีสุขภาพ กำลังกาย กำลังใจ กำลังปัญญาที่จะปฏิบัติหน้าที่ และดำรงชีวิตอย่างสุขสบายในทางที่ดี

ทรงพระราชปฏิสันถารกับนายทหาร
ชั้นผู้ใหญ่ของจีน ที่มาร่วมในพิธีรับเสด็จ
อย่างเป็นทางการ ณ จตุรัสเทียนอันเหมิน
ด้านทิศตะวันออกของมหาศาลาประชาชน
กรุงปักกิ่ง

วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐

วันนี้เป็นวันที่สองของการเสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณ-
รัฐประชาชนจีนอย่างเป็นทางการ นับเป็นวันที่มีความสำคัญเป็น
อย่างยิ่ง เพราะทางการจีนได้จัดพิธีรับเสด็จ “อย่างเอิกเกริก
มโหฬาร” นั่นก็คือ พิธีรับเสด็จอย่างเป็นทางการ ณ จตุรัสเทียน-
อันเหมิน บริเวณด้านนอกประตูด้านตะวันออกของมหาศาลาประ-
ชาชน โดย นายว่าน หลี รองนายกรัฐมนตรีจีนคนที่หนึ่ง เป็น
ประธานในพิธีรับเสด็จ

เทียนอันเหมิน (ประตูสันติสุข
แห่งสวรรค์) อยู่ใจกลางกรุงปักกิ่ง เป็น
ประตูทางเข้าพระราชวังโบราณ ด้าน
หน้าเป็นลานกว้างใช้เป็นที่พักผ่อนเมื่อ
มีเหตุการณ์หรือพิธีการสำคัญ รอบๆ
มีอาคารที่สำคัญคือ มหาศาลาประ-
ชาชน ซึ่งใช้เป็นที่พักผ่อนแขกเมือง
และประชุมการเมืองที่สำคัญ หอ
อนุสรณ์ประธานเหมาเจ๋อตง และ
อนุสาวรีย์วีรชน

5

ทรงพระราชดำเนินพร้อมด้วยนายว่่าน หลี่ รองนายกรัฐมนตรีคนที่หนึ่งของจีน
ทรงตรวจแถวทหารกองเกียรติยศ ในพิธีรับเสด็จ “อย่างเอิกเกริกมโหฬาร”

เวลา ๐๕.๐๐ นาฬิกา

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่ง จากที่ประทับแรมเรือนรับรองเดียวหยุดไป ยังจตุรัสเทียนอันเหมินด้านทิศตะวันออกของมหาศาลาประชาชน นายว่่าน หลั รองนายกรัฐมนตรีคนที่หนึ่งของจีน เฝ้าทูลละอองพระบาทรับเสด็จพร้อมด้วยคณะทูตานุทูต และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของจีน จากนั้น รองนายกรัฐมนตรีจีนกราบบังคมทูลเชิญเสด็จฯ ขึ้นสู่แท่นรับการเคารพจากทหารกองเกียรติยศสามเหล่าทัพ วงดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีและเพลงชาติจีน ปืนใหญ่ยิงสลุต ๒๑ นัด ขณะเดียวกันแถวยุวชนจีนก็ร้องรำ และร้องเพลงต้อนรับ

ต่อจากนั้น เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยรองนายกรัฐมนตรีจีน ทรงตรวจแถวทหารกองเกียรติยศ จบแล้ว ทรงพระราชดำเนินผ่านแถวยุวชนจีนและแถวของข้าราชการสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงปักกิ่ง ซึ่งไปเฝ้าทูลละอองพระบาทรับเสด็จอย่างพร้อมเพรียง ไปประทับยืนบนแท่นรับการเคารพจากการสวนสนามของทหารกองเกียรติยศสามเหล่าทัพ จบแล้ว

เสด็จพระราชดำเนินออกจากมหาศาลาประชาชน หลังจากพระราชทานพระราชวโรกาสให้นายว่่าน หลี่ รองนายกรัฐมนตรีคนที่หนึ่งของจีน เฝ้าทูลละอองพระบาท ณ ห้องเหอเป่ย์ ในมหาศาลาประชาชน

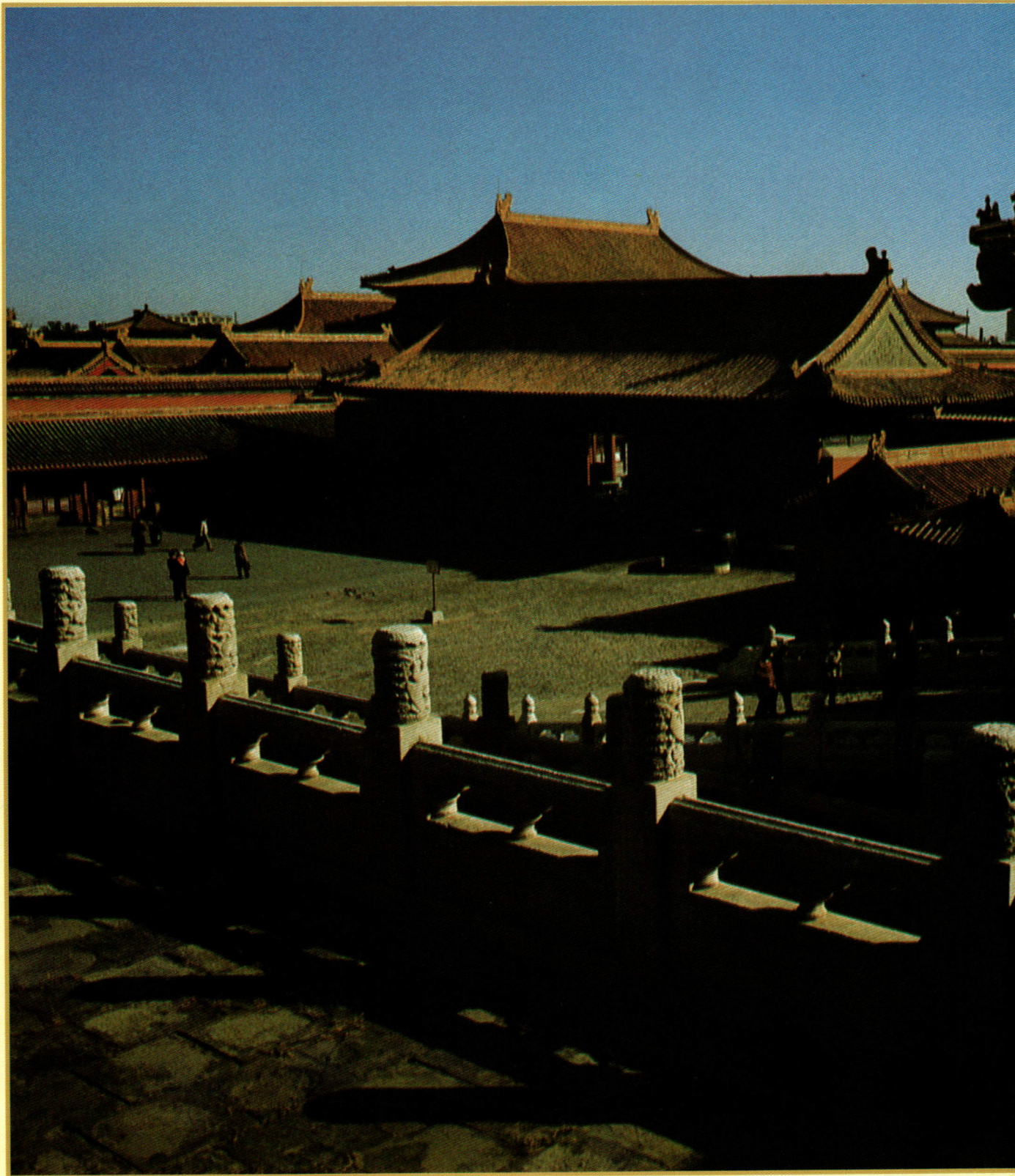
เสด็จพระราชดำเนินเข้าสู่ห้องเหอเป่ย์ ในมหาศาลาประชาชน พระราชทานพระราชวโรกาสให้นายว่่าน หลี่ รองนายกรัฐมนตรีคนที่หนึ่งของจีน ผู้เป็นประธานในพิธีรับเสด็จอย่างเป็นทางการ และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของจีน เข้าเฝ้าทูลละอองพระบาทเพื่อทรงพระราชปฏิสันถาร เป็นเวลาพอสมควรจึงเสด็จพระราชดำเนินออกจากมหาศาลาประชาชนไปทรงวางพวงมาลาที่อนุสาวรีย์วีรชน และทอดพระเนตรพระราชวังโบราณ ซึ่งอยู่ใกล้บริเวณจัตุรัสเทียนอันเหมิน

ทรงวางพวงมาลาที่อนุสาวรีย์วีรชน บริเวณจตุรัสเทียนอันเหมิน

พระราชวังโบราณ สร้างขึ้น
ในสมัยราชวงศ์หมิง (ค.ศ. ๑๔๐๖)
มีเนื้อที่มากกว่า ๗๒๐,๐๐๐ ตาราง-
เมตร ได้มีการบูรณะเพิ่มเติมในสมัย
ราชวงศ์ชิง มีห้องต่าง ๆ กว่า ๙,๐๐๐
ห้อง แบ่งออกเป็นฝ่ายหน้าและฝ่ายใน
เช่นเดียวกับพระบรมมหาราชวังของ
ไทย

ทอดพระเนตรบันไดหินอ่อนหน้าพระที่นั่งไทรโยค ภายในพระราชวังโบราณ ซึ่งแกะสลักเป็นรูปมังกรเล่นคลื่น

ทรงพระราชดำเนินทอดพระเนตรภายในพระราชวังโบราณ

ล่ามฝ่ายจีนกราบบังคมทูลอธิบายเกี่ยวกับพระตำหนักต่าง ๆ ในพระราชวังโบราณ โดยมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายต้อนรับของพระราชวังโบราณ แต่งกายแบบสตรีในราชสำนักจีน นำเสด็จด้วย

ทอดพระเนตรพระราชวังโบราณ กรุงปักกิ่ง

ทรงเยี่ยมโรงงานสร้างรถยนต์หุ้มเกราะหยังตั้ง
ซึ่งมีโรงงานผลิตรถสายพานลำเลียงพล
และรถยนต์หุ้มเกราะถึง ๓ โรงงาน คนงาน
ทั้งสิ้นกว่า ๖,๐๐๐ คน

ทรงชักถามเกี่ยวกับสมรรถนะของ รถสายพานลำเลียงพลที่สร้างจากโรงงานสร้าง
รถยนต์หุ้มเกราะหยงต้ง ด้วยความสนพระราชหฤทัยเป็นอย่างยิ่ง

เวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราช-
ดำเนินจากที่ประทับแรม ไปทรงเยี่ยม
โรงงานสร้างรถยนต์หุ้มเกราะหยงต้ง
เมื่อเสด็จพระราชดำเนินถึงนาย ชู
เชียว กิ่ง ผู้อำนวยการโรงงานผ้าทูล
ละอองพระบาทรับเสด็จ แล้วเสด็จ
พระราชดำเนินเข้าสู่ห้องบรรยายสรุป
เพื่อประทับฟังการบรรยายสรุปภารกิจ
ของโรงงาน พร้อมทั้งทอดพระเนตร
วิดีโอเทปเกี่ยวกับรถสายพานลำเลียง
พล รวมทั้งทอดพระเนตรรูปจำลอง
ของโรงงาน เมื่อพระราชทานของที่
ระลึกแก่ผู้อำนวยการโรงงานแล้ว
ประทับรถยนต์พระที่นั่งไปทอดพระ-
เนตรโรงงานผลิตทั้งสามโรงงาน ที่มี
พนักงานรวมกันกว่า ๖,๐๐๐ คน จน
กระทั่งเวลา ๑๖.๐๕ นาฬิกา จึงเสด็จ
พระราชดำเนินกลับที่ประทับแรม

พระราชทานของที่ระลึกแก่ นายชู เขียว กิ่ง
ผู้อำนวยการโรงงานสร้างรถยนต์หุ้มเกราะ
หยงต้ง กรุงปักกิ่ง

ทรงพระราชปฏิสันถารกับ ฯพณฯ หลี เซียน
เหียน ประธานาธิบดีสาธารณรัฐประชาชนจีน
ในการถวายเลี้ยงพระกระยาหารค่ำอย่างเป็นทางการ ณ มหาศาลาประชาชน

ในตอนค่ำวันเดียวกันนั้น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินไปยังมหาศาลาประชาชน ในโอกาสที่ นายหลี เซียน เหียน ประธานาธิบดีจีนเป็นเจ้าภาพจัดถวายพระกระยาหารค่ำ ในการนี้ ได้มีบุคคลสำคัญของฝ่ายจีน และคณะทูตานุทูตมาร่วมงานประมาณ ๑๐๐ คน

พระราชทานของขวัญ แก่ ฯพณฯ ประธานาธิบดีจีน ได้แก่ หีบบุหรีถมะทอง ที่คำจารึกเป็นภาษาไทยติดที่ฝาหีบด้านใน พร้อมด้วยของคำแปลคำจารึกเป็นภาษาจีน

ทรงพระราชปฏิสันถารกับ ฯพณฯ ประธานาธิบดี หลี เจียน เหนียน ณ ห้อง
ซินเจียง มหาศาลาประชาชน ก่อนพิธีถวายพระกระยาหารค่ำอย่างเป็นทางการ

โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ได้ทำการถ่ายทอดพิธี
รับเสด็จอย่างเป็นทางการ และพิธี
ถวายเลี้ยงพระกระยาหารค่ำ มายัง
ประเทศไทยเพื่อให้ประชาชนชาวไทย
ได้มีโอกาสดมพิธีการรับเสด็จที่ฝ่าย
จีนเรียกว่า “เอ็กเกรกมโหฬาร” ด้วย
คาดตนเองว่า รัฐบาลจีน ได้ถวายพระ-
เกียรติองค์มกุฎราชกุมารอย่างสม
พระเกียรติยศเพียงใด

พิธีรับเสด็จอย่างเอิกเกริกมโหฬารนั้น มิได้มีเพียงนักท่องเที่ยวอันหมื่น ในช่วง
เช้าเท่านั้น ในพิธีถวายเลี้ยงพระกระยาหารค่ำอย่างเป็นทางการ ณ มหาศาลา
ประชาชน ก็เช่นกัน โต๊ะเสวยได้ถูกจัดขึ้นอย่างวิจิตรบรรจง นกนานาพันธุ์ที่จัด
แต่งโต๊ะพระกระยาหารนั้นแกะสลักขึ้นจากหัวผักกาดขาว ที่ต้องใช้เวลาแกะสลัก
ล่วงหน้าถึง ๑ วันเต็ม ๆ

พระราชดำรัสตอบ

ในงานถวายพระกระยาหารค่ำอย่างเป็นทางการ
ซึ่งประธานาธิบดีสาธารณรัฐประชาชนจีนจัดถวาย
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ

สยามมกุฎราชกุมาร

ณ มหาศาลาประชาชน

วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐

ฯพณฯ ประธานาธิบดี และผู้มีเกียรติทั้งหลาย

ข้าพเจ้ามีความชื่นชมและรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่ง ที่ได้รับเชิญให้มา
เยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างเป็นทางการ ในฐานะผู้แทนพระองค์
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแห่งราชอาณาจักรไทย และได้รับการต้อนรับ
เป็นอันดีด้วยไมตรีจิต

แผ่นดินซึ่งมีชื่อเรียกขานโดยเคยชินว่า ประเทศจีน นี้ เป็นแหล่ง
อารยธรรมใหญ่และสำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของโลก มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน
แสดงถึงความยิ่งใหญ่และความเจริญรุ่งเรืองในด้านต่าง ๆ ซึ่งมีวิวัฒนาการ
ต่อเนื่องมาไม่ขาดสาย เรื่องราวของจีนแต่ละเรื่องแต่ละยุคล้วนน่าสนใจควร
แก่การศึกษาพิจารณาเป็นอย่างยิ่ง ข้าพเจ้าจึงยินดีและพอใจที่มีโอกาสมา
เยือนประเทศจีนในครั้งนี้ ทั้งต้องขอขอบใจรัฐบาลจีนอย่างมาก ที่จัดให้ได้
ชมและได้ศึกษาสภาพบ้านเมืองพร้อมทั้งความเจริญต่าง ๆ ตั้งแต่อดีตจน
ถึงปัจจุบันอย่างทั่วถึง ซึ่งข้าพเจ้าเชื่อว่าจะได้รับความรู้และประสบการณ์
ที่มีค่ากลับไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง

พูดถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของเรา อาจกล่าวได้ว่าจีนกับ
ไทยมีสายสัมพันธ์อันยาวนานสืบมาแต่โบราณกาล ความสัมพันธ์ระหว่าง
รัฐที่ดี ระหว่างประชาชนทั้งสองเชื้อชาติที่ดี มีอยู่อย่างสนิทแน่นแฟ้นจน
ไม่อาจแยกจากกันได้ เพราะต่างฝ่ายต่างได้ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และถ่ายทอด
มรดกทางวัฒนธรรมให้แก่กันและกันอย่างมากมายลึกซึ้งมาตลอดทุกยุค
ทุกสมัย ดังนั้น ความสัมพันธ์เก่าแก่ระหว่างชาติของเราจึงย่อมเป็นพื้นฐาน
อันแน่นหนาและมั่นคง ที่จะรองรับและเกื้อกูลการประสานความสัมพันธ์ทาง
การทูตระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน ในยุคใหม่
ให้กระชับแน่นและเจริญงอกงามยิ่งขึ้นได้อย่างดีที่สุด

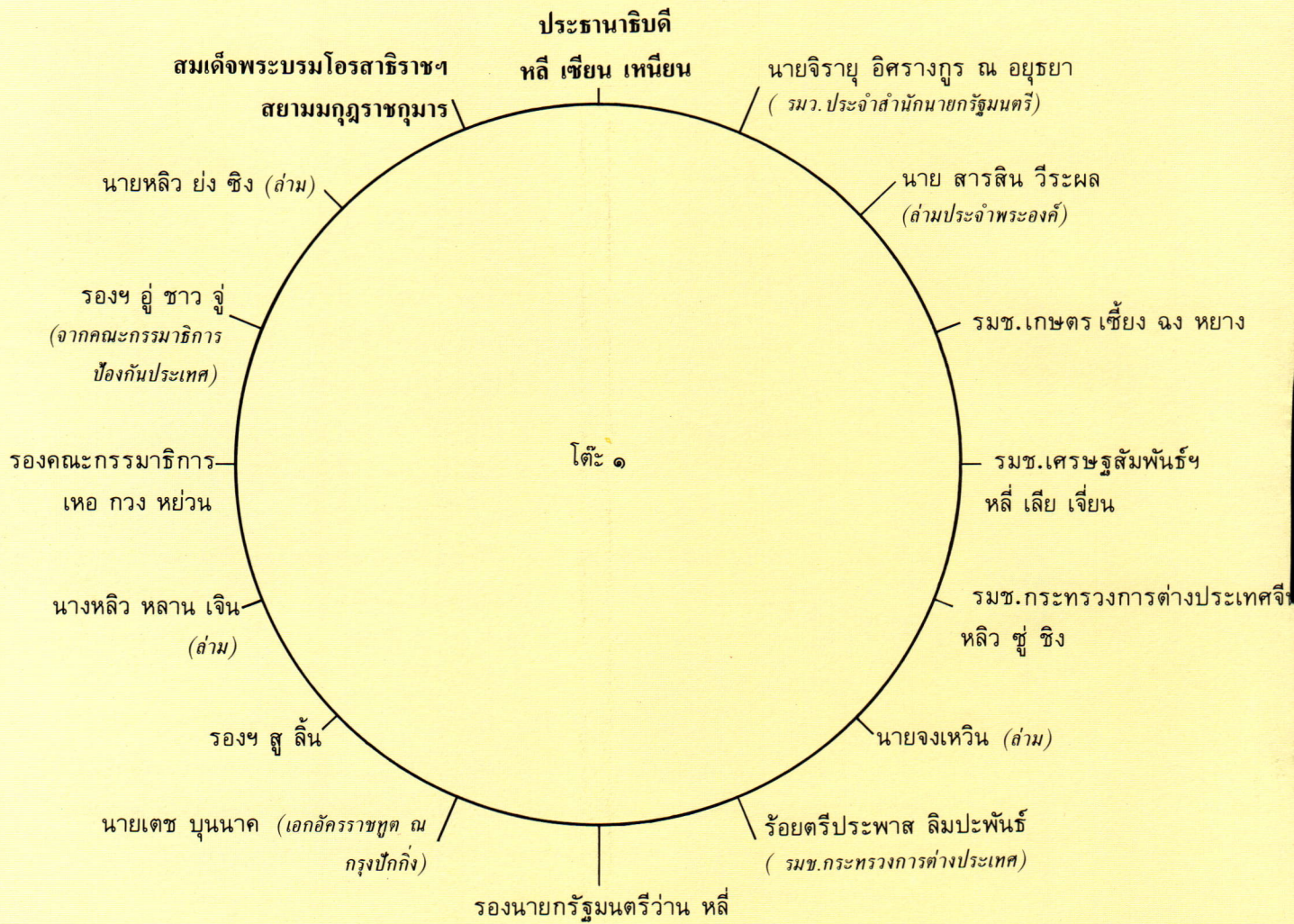
อีกประการหนึ่ง ข้าพเจ้ายินดีที่จะกล่าวว่า ตลอดเวลาหลายปีที่ผ่านมา ประเทศไทยเฝ้าติดตามดูความเจริญก้าวหน้าของสาธารณรัฐประชาชนจีน มาด้วยความสนใจ และได้มองเห็นโดยเด่นชัดว่า จีนพยายามอย่างยิ่งที่จะ รวมแรงร่วมความคิดกันเป็นเอกภาพ เพื่อสร้างสรรค์และปรับปรุงโครงสร้าง ทางเศรษฐกิจ การพัฒนาชนบท พัฒนาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และ เทคโนโลยีต่าง ๆ ตามนโยบายที่ทันสมัย เรามีความเชื่อมั่นว่า ภายใต้การนำ ของคณะผู้นำในปัจจุบัน สาธารณรัฐประชาชนจีน จะประสบผลสำเร็จ ในการพัฒนาประเทศทุก ๆ ด้านอย่างงดงามเป็นแน่นอน

ก่อนจะจบคำปราศรัยนี้ ข้าพเจ้ามีสิ่งสำคัญที่ใคร่แถลงแก่ท่านทั้งหลาย ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงชื่นชมในความเจริญก้าวหน้ากับทั้ง ความเป็นมิตรไมตรีของสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นอันมาก และทรงส่ง พระราชปรารภนาดีมายังท่านประธานาธิบดี คณะรัฐบาล ตลอดจน ประชาชนจีนทุกคน

ณ โอกาสนี้ ในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ข้าพเจ้า ขอเชิญชวนผู้มีเกียรติทุกท่านดื่มอานวยพร เพื่อความสุขและพลานามัย ของท่านประธานาธิบดี เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของสาธารณรัฐประชาชนจีน และเพื่อมิตรภาพอันถาวรยืนยาวระหว่างประชาชนและประเทศของเรา ทั้งสอง

แผนผังโต๊ะเสวยในโอกาสที่ ประธานาธิบดี หลี เซียน เหนียน จัดถวายพระกระยาหารค่ำ

จีน ๘ คน

ไทย ๔ คน

ลำ ๔ คน

รวม ๑๖ คน

๓๕

วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐

เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราช-
ดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งจากเรือน
รับรองเดียวหยุไท อันเป็นที่ประทับ
แรม ไปทอดพระเนตรกำแพงเมืองจีน
ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากกรุงปักกิ่งไปทาง
ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ประมาณ ๗๕
กิโลเมตร

๓๖

ทรงพระดำเนินบนกำแพงเมืองจีน ช่วงที่เรียกว่า “ปะต้าหลิง”
ซึ่งอยู่ห่างจากกรุงปักกิ่งไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ
ประมาณ ๗๕ กิโลเมตร

กำแพงเมืองจีนช่วงที่เสด็จ
พระราชดำเนินไปทอดพระเนตรนี้
เรียกว่า “ช่วงปะด้าหลิง” เป็นช่วง
กำแพงที่สำคัญในด้านยุทธศาสตร์
สมัยโบราณ มีความยาวทั้งสิ้น ๖,๗๐๐
กิโลเมตร ทอดผ่านมณฑลต่าง ๆ ๕
มณฑล กับกรุงปักกิ่งทางภาคเหนือ
ของจีน สร้างขึ้นก็เพื่อเป็นแนวป้องกัน
ศัตรูรุกรานจากพวกมองโกล เดิม
นั้นต่างอาณาจักรต่างสร้างเฉพาะ
ในช่วงอาณาจักรของตน ต่อมาในสมัย
จีนซ่งฮ่งเต้ ผู้รวบรวมจีนเป็นอาณาจักร
เดียวกันได้สร้างเชื่อมต่อเป็นแนว
เดียวกันเมื่อปี ๒๒๑ ก่อนคริสต์กาล
ช่วงปะด้าหลิงนี้ ได้สร้างขึ้นใหม่ใน
สมัยราชวงศ์หมิง สูง ๖.๖ เมตร ฐาน
กว้าง ๖.๕ เมตร ส่วนบนกว้าง ๕.๕
เมตร

ส่วนบนของกำแพงเมืองจีนช่วงที่เสด็จพระราชดำเนินนี้ กว้างถึง ๕.๕ เมตร

อุณภูมิบนกำแพงเมืองจีนช่วงที่เสด็จพระราชดำเนินนั้น
หนาวเย็นมาก วัดได้ถึง -๑๓ องศาเซลเซียส

กำแพงเมืองจีน ประกอบด้วย
ด่าน กำแพง ป้อมรักษาการณ์ และ
หอคอยจุดเพลิงสัญญาณ ด่านตั้งอยู่ตรง
จุดสำคัญในเส้นทางคมนาคม มีกำแพง
หลายชั้น ใช้ทหารรักษาการณ์เป็น
จำนวนมาก หอคอยจุดสัญญาณเพลิง
ใช้เป็นสถานีแจ้งสัญญาณบอกเหตุ
ในสมัยโบราณ รับส่งสัญญาณกัน
เป็นทอด ๆ จนถึงเมืองหลวงหรือเขต
ป้องกันเมืองใหญ่ ปัจจุบัน กำแพงเมือง
จีนเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของประ-
เทศจีน

อุณภูมิบนกำแพงเมืองจีน ช่วง
ที่เสด็จพระราชดำเนินนั้น หนาวเย็น
มาก วัดได้ถึง -๑๓ องศาเซลเซียส

กำแพงเมืองจีน สิ่งมหัศจรรย์ ๑ ใน ๗ ของโลกยาว ๖,๗๐๐ กิโลเมตร ปัจจุบัน
เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจีน

เสด็จพระราชดำเนินลงจากกำแพงเมืองจีน

ทรงฉายร่วมกับนายจาง เตอะ เหวย เอกอัครราชทูตจีนประจำประเทศไทย
และเจ้าหน้าที่ผู้รับเสด็จฝ่ายจีน

ทรงพักผ่อนพระอิริยาบถ ณ ห้องรับรองหลังจากทอดพระเนตรกำแพงเมืองจีนแล้ว

เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรสุสานราชวงศ์หมิง มีเจ้าหน้าที่
สตรีแต่งกายแบบข้าราชการสำนักสมัยราชวงศ์ชิงนำเสด็จ

ทอดพระเนตรภายในสุสานราชวงศ์หมิง

เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตร พระราชวังฤดูร้อน อี้เหอหยวน

เวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรพระราชวังฤดูร้อน (อู่ทองยวน) อันเป็นพระราชอุทยาน ก่อสร้างในสมัยราชวงศ์จินเป็นครั้งแรก ถูกเผาทำลายโดยกองทัพพันธมิตรอังกฤษ - ฝรั่งเศส ในปี ค.ศ. ๑๘๖๐ พระนางซูสี ให้ใช้งบประมาณของกองทัพเรือ สร้างอุทยานแห่งนี้ขึ้นมาใหม่ในปี ค.ศ. ๑๘๘๐ เนื้อที่ภายในประมาณ ๓ ใน ๔ เป็นทะเลสาบ ขุดด้วยฝีมือของมนุษย์ ริมทะเลสาบเป็นภูเขาจากดินที่ขุดได้ เชิงเขามีศาลาพระที่นั่ง เจดีย์ และระเบียบทางเดินยาวถึง ๗๒๘ เมตร

ทอดพระเนตรภายในบริเวณพระราชวังฤดูร้อน

ทอดพระเนตรพระราชวังฤดูร้อน อี้เหอหยวน ซึ่งมีระเบียงทางเดินยาวถึง ๖๒๘ เมตร

ทรงแวะเยี่ยมตลาดสดเปี้ยตาหุเจย ซึ่งจำหน่ายเนื้อสัตว์ ผัก และผลไม้ เพื่อ
ทอดพระเนตรชีวิตความเป็นอยู่ประจำวันของชาวจีน

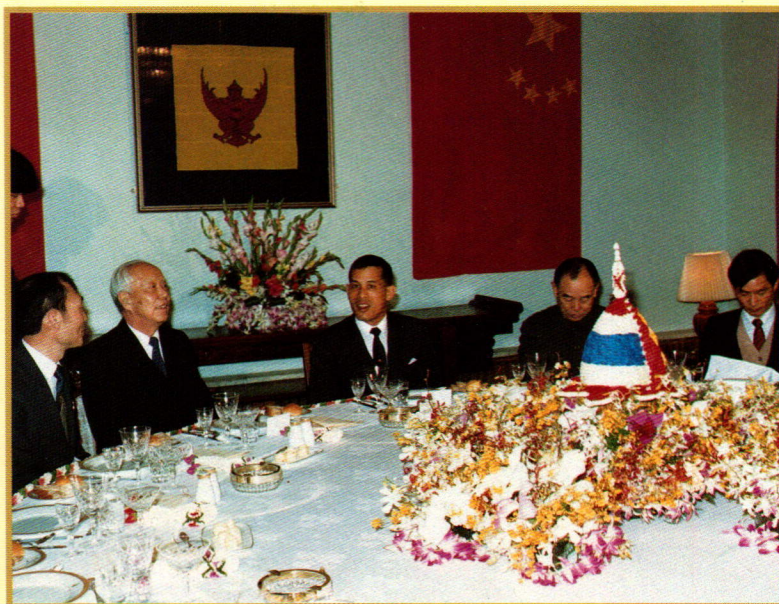
ในระหว่างเสด็จพระราชดำเนิน
กลับที่ประทับแรม สมเด็จพระบรม-
โอรสธิดาฯ สยามมกุฎราชกุมาร
ทรงแวะเยี่ยมตลาดสดเปี้ยตาหุเจย ซึ่ง
เป็นตลาดจำหน่ายเนื้อสัตว์ ผัก และ
ผลไม้ เพื่อทอดพระเนตรชีวิตความ
เป็นอยู่ประจำวันของประชาชนจีน
อย่างแท้จริง

ทรงพระราชปฏิสันถารกับผู้มีเกียรติฝ่ายจีน
ก่อนงานพระราชทานเลี้ยงอาหารค่ำ ณ
ทำเนียบเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง

บรรยากาศที่โต๊ะเสวยอบอุ่นและเป็นกันเอง
อย่างยิ่ง ดอกไม้ ภาชนะ และเครื่องใช้ใน
การจัดเลี้ยงนำไปจากประเทศไทยทั้งสิ้น

เวลา ๑๙.๐๐ นาฬิกา

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จออก ณ
สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง
พระราชทานเลี้ยงอาหารค่ำตอบแทน
แก่รัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน
ซึ่ง นายว่าน หลี รองนายกรัฐมนตรี
คนที่หนึ่งของจีนได้มาร่วมในงานใน
ฐานะแขกเกียรติยศ

การพระราชทานเลี้ยงครั้งนี้
โดยที่มีพระราชดำริให้มีบรรยากาศ
เป็นกันเองมากที่สุด อีกทั้งให้นั้นถึง
เอกลักษณ์ไทยไปพร้อม ๆ กัน จึงทรง
เลือกใช้สถานที่ที่สถานเอกอัครราชทูต
แขกรับเชิญทั้งหมดประมาณ ๖๐ คน
ภาชนะและเครื่องใช้ในการจัดเลี้ยง
นั้น ทรงนำไปจากประเทศไทย อาหาร
ว่างเป็นสาธูไส้หมูและบับสึบจากไทย
รวมทั้งผลไม้และขนมไทย

งานพระราชทานเลี้ยงคตินั้น
จัดได้สวยงามสมพระเกียรติยศเป็น
อย่างยิ่ง

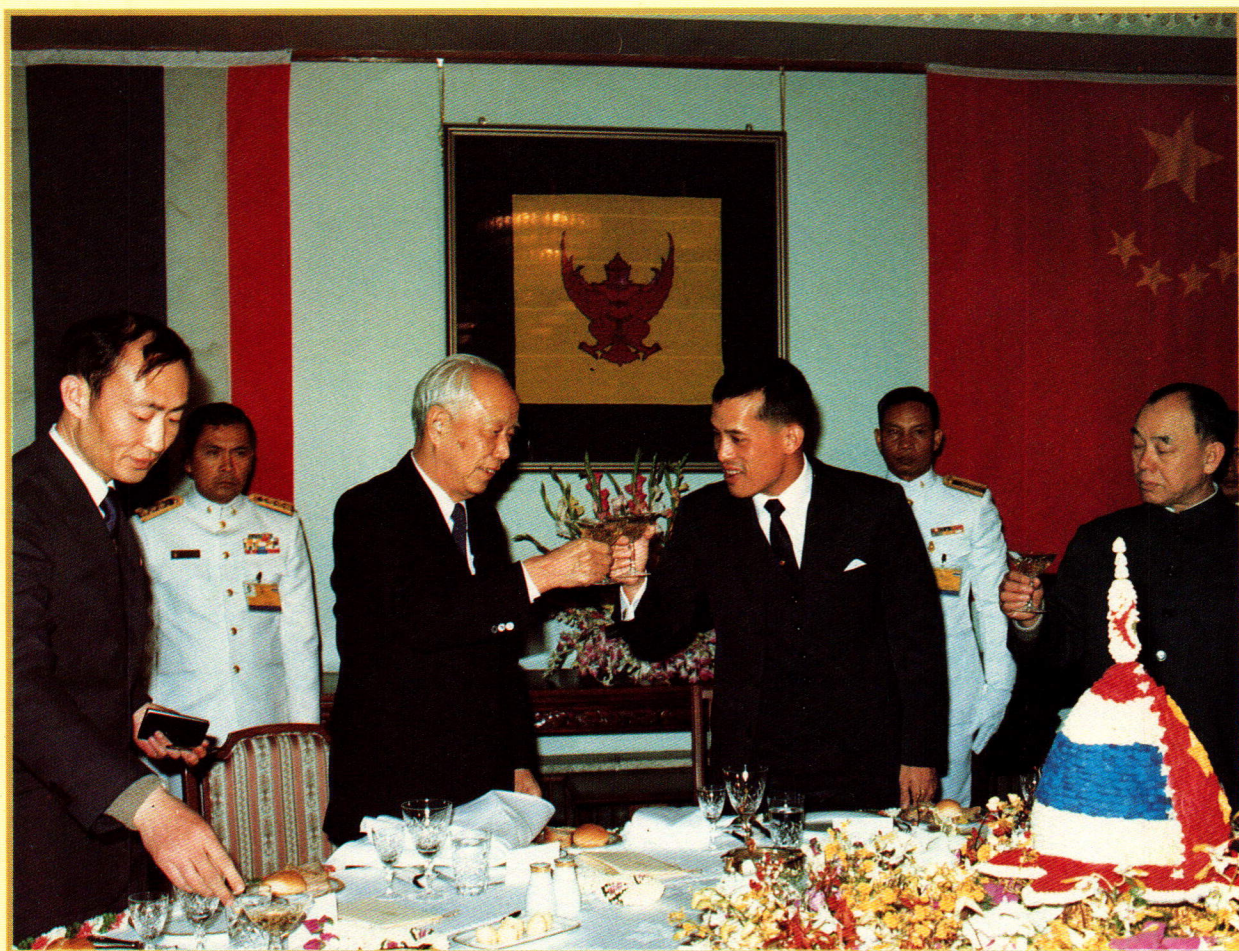

ทรงดื่มอวยพรแก่นายว่่าน หลี่ รองนายกรัฐมนตรีคนที่หนึ่งของจีน ซึ่งเป็นแขก
เกียรติยศของงานพระราชทานเลี้ยงอาหารค่ำ

๖๓

ในตอนค่ำวันเดียวกันนี้ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้พระราชทานสัมภาษณ์แก่เจ้าหน้าที่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ณ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่งเกี่ยวกับการเสด็จพระราชดำเนินเยือนจีนครั้งนี้ ว่า

การมาเยือนจีนครั้งนี้ ทำในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตอบสนอง ฯพณฯ หลี เซียน เหงียน ซึ่งไปเยือนประเทศไทยในฐานะราชอาคันตุกะอย่างเป็นทางการ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๘ เพื่อเป็นการเจริญสัมพันธไมตรีระหว่างประมุขของทั้งสองประเทศ และระหว่างประชาชนชาวจีนและชาวไทย ฝ่ายจีนและฝ่ายไทยมีความเห็นสอดคล้องกันว่า สัมพันธไมตรีและความเข้าใจอย่างแน่นแฟ้นระหว่างสองประเทศ เป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผลประโยชน์และความมั่นคงของทั้งสองประเทศนี้ ได้ให้ความสำคัญและมีความยึดมั่นอยู่ในอุดมการณ์หลายอย่างซึ่งเหมือนกัน มีความรู้สึกถึงความสนิทชิดชอบระหว่างประมุขต่อประมุข หรือระหว่างประชาชนวงการต่าง ๆ ของทั้งสองประเทศ จะช่วยให้ได้สมปรารถนาในสิ่งที่หวังร่วมกันหลายอย่าง

ทรงพอพระราชหฤทัยในความสัมพันธไมตรีระหว่าง ผู้นำจีน-ไทย ที่เป็นอยู่ในขณะนี้ เพราะว่าวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนการดำรงชีวิต และความสัมพันธ์อันมีมานับเป็นร้อย ๆ ปี ทำให้ความสัมพันธ์นี้เป็นไปโดยธรรมชาติ ทรงชื่นชมในมิตรไมตรีจิต และน้ำใจของผู้นำฝ่ายจีน ที่ยังรักษาขนบธรรมเนียมโบราณบางอย่าง อีกทั้งความพยายามที่จะเพิ่มพูนความรู้ในด้านเทคโนโลยี อุตสาหกรรมอันจะทำให้ประเทศจีนทันสมัย ทันโลกต่อไป

ทอดพระเนตรขั้นตอนในการทำเครื่องถมปัทม์ (ทองแดงลงยาสี) ณ โรงงาน
ศิลปหัตถกรรมกรุงปักกิ่ง อย่างสนพระราชหฤทัย

วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์

๒๕๓๐

เวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกา

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราช-
ดำเนินจากเรือนรับรองเตี้ยวหยูไท่
ไปยังโรงงานศิลปหัตถกรรม เพื่อทอด
พระเนตรการผลิตหัตถกรรม ประเภท
เครื่องเงิน ทองแดงลงยาสี และการ
วาดภาพลงบนขวดยานัตถ์จากภายใน
ขวด

วัสดุที่ใช้ทำยาสีของจีนนั้นมีมากมายหลายชนิด ได้แก่
*malachite, white jade, turquoise, crystal, black
jade, jasper, lapislazuly, coral, amber, rose quartz,
aventurine, sea shell, yellow jade, gold star, agate,
Hsia jade, tiger eye.*

ผู้จัดการโรงงาน ทูลเกล้าฯ ถวาย ตัวอย่างงานศิลปหัตถกรรมแด่สมเด็จพระบรม-
โอรสธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยม นายเติ้ง เสี่ยว ผิง ประธานกรรมการทหารจีน
ณ ห้องฟูเจี้ยน มหาศาลาประชาชน

เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินไปยังมหาศาลาประชาชน แล้วเสด็จพระราชดำเนินไปยังห้องฟูเจี้ยน เพื่อทรงเยี่ยม นายเติ้ง เสี่ยว ผิง ประธานกรรมการทหารจีน ในโอกาสนี้ได้ทรงพระราชปฏิสันถารเป็นเวลานานพอสมควร โดยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีพระราชกระแสว่าประเทศไทยได้เฝ้าติดตามการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงตลอดจนความเป็นไปในประเทศจีนอย่างใกล้ชิด ทรงรู้สึกปีติยินดีที่ประเทศจีนได้ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาไปแล้วหลายอย่างภายใต้การนำของประธานาธิบดีฯ ประเทศไทยและจีนมีทัศนะหลายแง่หลายประการ

พระราชทานหีบบุหรืถมตะทองเป็นของที่ระลึกแก่
นายเต็ง เสี่ยว ผิง

ที่สอดคล้องต้องกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับความมั่นคง ความสงบของภูมิภาค ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวได้แผ่ขยายไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำทั้งสองประเทศด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการเยือนครั้งนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เชิญพระราชกระแสน้ำความปรารถนาดีและไมตรีจิตมายังผู้นำจีนด้วย

นายเต็ง เสี่ยว ผิง กราบบังคมทูลว่า ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีน นับตั้งแต่ที่ได้มีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกัน ก็เป็นไปอย่างราบรื่นดีมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเสด็จพระราชดำเนินเยือนจีนของพระองค์ในพระปรมาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในครั้งนี้ยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาของความสัมพันธ์ในระดับต่าง ๆ แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นอีก มองในแง่ประวัติศาสตร์ ความสัมพันธ์ของไทย-จีน เป็นทั้งลักษณะความสัมพันธ์ฉันมิตร และใกล้ชิดอย่างเครือญาติด้วย นายเต็ง เสี่ยว ผิง ได้กราบบังคมทูลต่อไปว่า เมื่อถึงปลายศตวรรษนี้ ซึ่งจีนจะบรรลุเป้าหมายการทำให้เกิดสังคมความเป็นอยู่ดีระดับต้นนั้น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ก็จะทรงครบพระชนมายุ ๔๘ ชันษา เท่านั้น และหากนับรวมต่อไปอีก ๓๐ ปี คือช่วงที่จีนกำลังจะเข้าสู่สังคมความเป็นอยู่ดีระดับกลาง พระองค์ก็จะทรงมีพระชนมายุครบ ๗๘ ชันษา ซึ่งน้อยกว่าอายุของนายเต็ง เสี่ยว ผิง ในตอนนี้ด้วยซ้ำ นายเต็ง เสี่ยว ผิง กราบบังคมทูลต่อไปว่าตนคงอยู่ไม่ถึงตอนนั้น และได้กราบทูลขอให้

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงเป็นองค์สภานายก ในเรื่องนี้ด้วย ซึ่งสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงรับที่จะเป็นองค์สภานายกติดตามการพัฒนาของจีนตามที่นายเต็ง เสี่ยว ผิง ได้กราบบังคมทูล

เวลา ๑๒.๐๐ นาฬิกา

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินไปยังมณฑลทหารบกที่ ๑๑ เชียงใหม่ นครปักกิ่ง เพื่อทรงร่วมในงานถวายพระกระยาหารกลางวัน ซึ่งนายอู๋ เจียะ เจียน มนตรีแห่งรัฐ และรัฐมนตรีต่างประเทศจีนเป็นเจ้าภาพจัดถวาย

พระราชทานพระราชวโรกาสให้ นายเซียง ขง หยาง
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร ประมงและปศุสัตว์
เข้าเฝ้าทูลละอองพระบาท ณ ที่ประทับแรม เรือนรับรอง
เดี่ยวหยู่ไถ่

นายวัน หล่ ทูลเกล้าฯ ถวาย ภาพพระราชกรณีย-
กิจที่ช่างภาพรัฐบาลจีน ได้ฉายไว้ระหว่างประทับ
ที่กรุงปักกิ่ง

๗๕

ณ ห้องสีสุก เรือนรับรองเตียวหยูไถ่ พระราชทาน
พระราชวโรกาสให้นายว่่าน หลี่ รองนายกรัฐมนตรี
คนที่หนึ่งของจีน เฝ้าทูลละอองพระบาทส่งเสด็จ
จากนครปักกิ่ง

เวลา ๑๔.๓๐ นาฬิกา

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราช-
ดำเนินจากห้องที่ประทับแรม มายัง
ห้องสีสุกของเรือนรับรองเตียวหยูไถ่
พระราชทานพระราชวโรกาสให้นาย
ว่่าน หลี่ รองนายกรัฐมนตรีคนที่หนึ่ง
ของจีน เฝ้าทูลละอองพระบาทส่ง
เสด็จ แล้วประทับรถยนต์พระที่นั่ง
เสด็จพระราชดำเนินไปยังท่าอากาศยาน
กรุงปักกิ่ง ประทับเครื่องบินพระที่นั่ง
พิเศษที่รัฐบาลจีนจัดถวายเสด็จพระ-
ราชดำเนินต่อไปยังเมืองเซินหยาง
อันเป็นเมืองอุตสาหกรรมหนักของจีน

๗๖

ทรงอำนวยการที่สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่งและครอบครัวที่มา
ส่งเสด็จ ณ ท่าอากาศยานนครปักกิ่ง ก่อนประทับเครื่องบินพระที่นั่งพิเศษ
ที่รัฐบาลจีนจัดถวาย ไปยังเมืองเซินหยาง

เวลา ๑๕.๓๐ นาฬิกา

เครื่องบินพระที่นั่งถึงท่าอากาศยานเมืองเซินหยาง

เฉินหยาง

เฉินหยาง เป็นเมืองหลวงของมณฑลเหลียวหนิง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีน เดิมชื่อว่า มุกเดน สร้างขึ้นตั้งแต่สมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันออก ประมาณ ๒,๐๐๐ ปีมาแล้ว ปัจจุบันมีความสำคัญในฐานะเมืองอุตสาหกรรมหนักหลายประเภท ได้แก่ ไฟฟ้า เครื่องจักรกล เคมี สิ่งทอ และโลหะ

กองทัพภาคเฉินหยางของจีน มีอาณาเขตควบคุมพื้นที่มณฑลเหลียวหนิง เหอหลงเจียง และจีหลิง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีน

เวลา ๑๖.๔๐ นาฬิกา

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จฯ โดยเครื่องบินพระที่นั่งพิเศษ ถึงท่าอากาศยานเมืองเฉินหยาง รองผู้ว่าราชการมณฑลเหลียวหนิง และรองนายกเทศมนตรีเมืองเฉินหยาง เฝ้าทูลละอองพระบาททรงพระราชปฏิสันถารกับผู้มาเฝ้ารับเสด็จเป็นเวลาพอสมควรแล้ว จึงประทับรถยนต์พระที่นั่ง เสด็จพระราชดำเนินไปยังโรงแรมเฟรนด์ชิป ซึ่งรัฐบาลจีนจัดถวายเป็นที่ประทับแรม

ในตอนค่ำวันเดียวกันนั้น ผู้ว่าราชการมณฑลเหลียวหนิงเป็นเจ้าภาพจัดพระกระยาหารค่ำถวาย ณ โรงแรมเฟรนด์ชิป

୯୯

วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์

๒๕๓๐

(เซินหยาง - ซีอาน)

เวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกา

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินจากโรงแรมที่ประทับเฟรนด์ชิป ไปยังโรงงานผลิตเครื่องบินซึ่งหลินในเมืองเซินหยาง ซึ่งเป็นเมืองหลวงของมณฑลเหลียวหนิง ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของสาธารณรัฐประชาชนจีนและเป็นโรงงานที่ผลิตรถโดยสารและสินค้าอุตสาหกรรมขนาดย่อมด้วย

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้ทอดพระเนตรกระบวนการผลิตเครื่องบินไอพ่น และการสาธิตการบินของเครื่องบินไอพ่นแบบเอฟ ๘ - ๑ และเอฟ ๘ - ๒ ซึ่งเป็นเครื่องบินรบที่ทันสมัยที่สุดของสาธารณรัฐประชาชนจีน ทรงสนพระราชหฤทัยเป็นพิเศษ โดยทรงเข้าไปในห้องนักบินด้วย และใช้เวลาทอดพระเนตรโรงงานสร้างเครื่องบินประมาณ ๒ ชั่วโมง จึงเสด็จพระราชดำเนินต่อไปยังสวนเป่ย์หลิง ซึ่งเป็นที่ตั้งของสุสานของกษัตริย์ในราชวงศ์ชิง เมื่อ ๓๕๐ กว่าปีมาแล้ว สุสานแห่งนี้มีเนื้อที่ ๖๐,๐๐๐ ตารางเมตร สร้างอย่าง

ระหว่างการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมโรงงานผลิต
เครื่องบิน ข่งหลิง ทอดพระเนตรการสาธิตการบินของ
เครื่องบินไอพ่น แบบ เอฟ ๘-๑ และ เอฟ ๘-๒ ซึ่ง
ผลิตโดยโรงงานฯ ด้วยความสนพระราชหฤทัยเป็น
อย่างยิ่ง

ทอดพระเนตรสุสานของกษัตริย์ในราชวงศ์ชิง ซึ่งสร้าง
ขึ้นเมื่อ ๓๕๐ กว่าปีมาแล้ว ปัจจุบันตั้งอยู่ในสวน
สาธารณะเป่ย์หลิง

สวยงามประณีตมาก เป็นที่เก็บรักษา
เครื่องลายคราม เพชรนิลจินดา ภาพ
วาดของจิตรกรเอกตลอดจนเครื่อง
ราชูปโภคของกษัตริย์ในสมัยนั้นเป็น
จำนวนมาก ปัจจุบันรัฐบาลจีนได้ทำ
การปฏิสังขรณ์ใหม่ และจัดให้เป็น
สวนสาธารณะ สำหรับชาวเมือง
พักผ่อนและชาวต่างถิ่นได้มาชมด้วย
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยาม-
มกุฎราชกุมาร เสด็จฯ ทอดพระเนตร
ภายในสวนสาธารณะเป่ย์หลิงนั้นจน
ได้เวลาเที่ยงจึงเสด็จพระราชดำเนิน
กลับที่ประทับรับรอง เพื่อเสวยพระ-
กระยาหารกลางวัน

ทอดพระเนตรภาพพระราชกรณียกิจระหว่างประทับ ณ เมืองเซินหยาง ที่ทางการจีนทูลเกล้าฯ ถวาย ก่อนเสด็จพระราชดำเนินออกจากเมืองเซินหยาง ไปยังเมืองซีอาน

เวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ประทับเครื่องบินพระที่นั่งพิเศษของรัฐบาลจีนต่อไปยังท่าอากาศยานเมืองซีอาน ครั้นเสด็จพระราชดำเนินถึงเมื่อเวลา ๑๗.๔๐ นาฬิกา ผู้รักษาการในตำแหน่งผู้ว่าราชการมณฑลช่านซี และนายกเทศมนตรีเมืองซีอานเฝ้าทูลละอองพระบาทรับเสด็จ แล้วประทับรถยนต์พระที่นั่งไปยังโรงแรมซีอาน ซึ่งรัฐบาลจีนจัดถวายเป็นที่ประทับแรม

ในตอนค่ำวันเดียวกันนั้น ผู้รักษาราชการในตำแหน่งผู้ว่าราชการมณฑลช่านซีเป็นเจ้าภาพจัดถวายพระกระยาหารค่ำแด่ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในโอกาสนี้ ได้มีการบรรเลงเพลงจีนและเพลงไทย คือ เพลงบัวขาว ถวายระหว่างการเสวยพระกระยาหารค่ำด้วย

ซีอาน

ซีอานเป็นเมืองหลวงของมณฑลช่านซี มีประชากรประมาณ ๒.๕ ล้านคน มีเนื้อที่ประมาณ ๒,๒๙๕ ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงปักกิ่งไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ๑,๑๖๕ กิโลเมตร เป็นเมืองที่ใหญ่ที่สุดทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือของจีน

ซีอานนับได้ว่าเป็นอารยธรรมที่เก่าแก่ที่สุด และมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน เคยเป็นราชธานีของ ๑๑ ราชวงศ์ของจีน เริ่มตั้งแต่ ราชวงศ์โจวตะวันตก (๑๐๖๖ ก่อน ค.ศ.) จนถึงราชวงศ์ถัง (ค.ศ. ๕๐๗) ซีอาน แปลว่า **สันติสุขแห่งภาคตะวันตก** ซึ่งสมัยโบราณเรียกว่า **ฉางอาน** (แปลว่า **สันติสุขที่ยาวนาน**) อันเป็นจุดเริ่มของเส้นทางไหม (silk road) ในสมัยโบราณ ที่มีบทบาทสำคัญในการติดต่อค้าขายผ้าไหมแพรพรรณ และสินค้าอื่น ๆ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับประเทศในเอเชียกลาง เอเชียตะวันตกและยุโรป

ด้านเศรษฐกิจ เมืองซีอานและมณฑลช่านซี มีผลิตผลทั้งทางด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นไปในลักษณะที่เกื้อกูลและสนับสนุนซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ภาคเกษตรกรรมจะมีการปลูกข้าวสาลี ฝ้าย และผลไม้ชนิดต่าง ๆ โดยทางด้านอุตสาหกรรมเป็นศูนย์กลางของการทอผ้า และมีอุตสาหกรรมใหม่ เช่น เคมีภัณฑ์ เครื่องไฟฟ้า เป็นต้น

นอกจากนั้น ซีอาน ซึ่งเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยว การศึกษา และศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเครื่องปั้นดินเผา

เสด็จพระราชดำเนินถึงท่าอากาศยานเมือง
ซีอาน ทรงฉายพระรูปกับเด็กน้อยยูวชนจีน
ที่ไปเฝ้าทูลละอองพระบาทรับเสด็จ

ทอดพระเนตรพิพิธภัณฑสถานหุ่นปั้นดินเผา
นักรบโบราณในสมัยจักรพรรดิจินซี ที่
เมืองซีอาน ซึ่งตามปกติ ทางจีนจะ
ไม่อนุญาตให้ผู้ใดลงไปชมหุ่นนักรบ
โบราณถึงกันหลุมที่ขุดค้น ถ้าไม่ใช่แขก
เกียรติยศของรัฐบาล

วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์

๒๕๓๐

(ซีอาน - นานกิง)

เวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกา

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราช-
ดำเนินจากเรือนรับรองที่ประทับ
(People House) ไปทอดพระเนตร
พิพิธภัณฑสถานหุ่นปั้นดินเผาโบราณ
ในสมัยจักรพรรดิจินซี (Qin Shihuang)
ในเมืองซีอาน ซึ่งอยู่ลึกลงไปใต้ดิน
ประมาณ ๘ เมตร ภายในพิพิธภัณฑ-
สถานมีหุ่นปั้นดินเหนียวต่าง ๆ ซึ่งปั้นใน
ศตวรรษที่ ๓ ก่อนคริสต์ศักราช มี
รูปปั้นทหาร ม้าศึก และรถศึกเท่าของ
จริงทุกประการ สมเด็จพระบรม-
โอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
ทอดพระเนตรภายในหลุมขุดค้น เพื่อ
ศึกษาประวัติความเป็นมาอย่างใกล้ชิด
และด้วยความสนพระราชหฤทัยอย่างยิ่ง

ต่อมาสมเด็จพระบรมโอรสาธิ-
ราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จ
พระราชดำเนินไปยังมหาเจดีย์ด้ายัน
ซึ่งอยู่ทางใต้ของเมืองซีอาน หยงหนิง-
ต้าซือ เจ้าอาวาสวัดเข้าเฝ้า สมเด็จพระ
บรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎ-
ราชกุมาร ทรงจุดธูปเทียนสักการะ
พระพุทธรูป และทรงถวายเครื่อง
จตุปัจจัยไทยธรรม มีจีวรพระสงฆ์
จีน และเครื่องชุดน้ำชา จากนั้นจึง
เสด็จทอดพระเนตรบริเวณมหาเจดีย์
ซึ่งมีอายุกว่า ๑,๓๐๐ ปี

เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยม วัดมหาเจดีย์ด้ายัน
ทรงพระราชดำเนินทอดพระเนตรมหาเจดีย์ด้ายัน
ซึ่งมีอายุกว่า ๑,๓๐๐ ปี

ทรงฉายพระรูปร่วมกับ นางกู้ ชิว เหลียน ผู้ว่าราชการ
การหญิงคนแรกของมณฑลเจียงซู ณ ท่าอากาศยาน
เมืองนานกิง

ในตอนบ่ายวันเดียวกัน เวลา ๑๔.๓๐ นาฬิกา สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ได้เสด็จพระราชดำเนินออกจากเมืองซีอาน โดยเครื่องบินพระที่นั่งพิเศษเพื่อเยือนเมืองนานกิง เมืองหลวงของมณฑลเจียงซู เมื่อสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ เสด็จ ถึงท่าอากาศยานเมืองนานกิง นางกู้ ชิวเหลียน ผู้ว่าการมณฑลเจียงซู ซึ่งเป็นผู้ว่าการหญิงคนแรกของจีน ได้เฝ้าฯ รับเสด็จพร้อมด้วยข้าราชการที่เมืองนานกิง

จากนั้น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราชดำเนินออกจากท่าอากาศยานไปทอดพระเนตรสะพานข้ามแม่น้ำแยงซี โดยมีผู้ว่าราชการมณฑลเจียงซูตามเสด็จ เมื่อสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินถึงสะพานข้ามแม่น้ำแยงซี คณะยุวชนจีนได้แสดงการรำและร้องเพลงถวาย และได้ทอดพระเนตรสะพานข้ามแม่น้ำแยงซี ซึ่งมีทางรถไฟอยู่ชั้นหนึ่ง และถนนอยู่อีกชั้นหนึ่ง สะพานแห่งนี้ยาว ๔,๗๘๕ เมตร สร้างขึ้นใน ค.ศ. ๑๙๖๘ และเป็นสถานที่ซึ่งเป็นความภูมิใจของวิศวกรรมพลเรือนจีนอย่างมาก

อากาศที่เมืองนานกิงปลอดโปร่ง อุณหภูมิ ๑๑ องศาเซลเซียส

จากนั้นได้เสด็จพระราชดำเนินต่อไปยังที่ประทับแรม คือ โรงแรมจินหลิง ทรงพักผ่อนพระอิริยาบถตามพระราชอัธยาศัย

เวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา

ผู้ว่าราชการมณฑลเจียงซูได้ถวายพระกระยาหารค่ำ ณ โรงแรมจินหลิง

ทรงพระราชดำเนินผ่านแถวทหารกองเกียรติยศ ในการเสด็จพระราชดำเนินไป
ทรงเยี่ยมชมกิจการของกองพลทหารที่ ๑๑๕ อันเป็นหน่วยสงครามพิเศษหน่วย
หนึ่งของกองทัพประชาชนจีน

วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๓๐

เวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกา

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราชดำเนินออกจากที่ประทับในเมืองนานกิง ไปทอดพระเนตรกิจการกองพลทหารที่ ๑๗๙ ซึ่งเป็นหน่วยสงครามพิเศษ หน่วยหนึ่งของกองทัพประชาชนจีน เมื่อเสด็จพระราชดำเนินถึง เวลา ๑๙.๐๐ นาฬิกา นายเฉิน เจ้า หยี้ ผู้บังคับกองพลที่ ๑๗๙ ได้กราบบังคมทูลบรรยายสรุปกิจการของกองพลทหารที่ ๑๗๙ อันเป็นกองพลที่รวมกองจรยุทธ ๑๐ กองของมณฑลชานซีเข้าด้วยกัน และมีภารกิจในการต่อต้านกองทัพญี่ปุ่นและสงครามปลดแอกของจีน

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราชดำเนินไปยังอาคารพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ของกองพลแห่งนี้ เพื่อทรงฟังบรรยายสรุปประวัติศาสตร์ของการเข้าสู่สงคราม ซึ่งผู้บังคับการกองพลทหารที่ ๑๗๙ ได้กราบบังคมทูล

ประทับฟังการบรรยายสรุปกิจการและการเข้าสู่สงคราม
ของกองพลทหารที่ ๑๗๕

ว่า กองพลแห่งนี้มีกองพันนำหน้าและ
กองพันล่าเลียง ๒ กองพัน มีนักรบ
ระดับต่าง ๆ เกือบ ๑๑,๐๐๐ คน ใน
วโรกาสนี้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราช-
ดำเนินไปทอดพระเนตรการทำยา
สำเร็จรูปและการผลิตอาหารจาก
ครอบครัวของข้าราชการกองพลทหาร
ที่ ๑๗๕ ทอดพระเนตรความเป็นอยู่
ของทหาร ทอดพระเนตรการสาธิต
ต่าง ๆ ของทหาร ซึ่งแบ่งเป็น ๓ ชั้น
คือการฝึกซ้อมขั้นพื้นฐานทางเทคนิค
และทางวิชาการเฉพาะ จากนั้นเข้าสู่
ขั้นยุทธวิธีและขั้นสุดท้ายคือการซ้อม
รบทางยุทธวิธี

ทรงอำนวยการเงิน เจ้า หยี้ ผู้บังคับกองพล
ที่ ๑๗๕ มณฑลชานซี หลังจากทอดพระเนตร
การสาธิตต่าง ๆ ทางด้านเทคนิคและวิชาการ
ต่าง ๆ ของทหารแล้ว

เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรสุสาน ดร. ชุน ยัค เซ็น ผู้นำในการปฏิวัติ
ประชาธิปไตยจีน

หลังจากทอดพระเนตรภายในสุสาน ดร.ชุน ยัด เซ็น แล้ว ทรงพระราชดำเนิน
ลงตามขั้นบันไดของสุสาน ซึ่งมีถึง ๓๕๒ ขั้น

เวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา

เสด็จพระราชดำเนินไปทอด
พระเนตรสุสาน ดร.ชุน ยัด เซ็น ผู้
นำในการปฏิวัติประชาธิปไตยจีน ซึ่ง
อยู่ทางด้านตะวันออกของนครนานกิง
ใช้เวลาสร้างกว่า ๓ ปี มีบันไดหินขึ้น
สู่สุสานกว่า ๓๕๒ ขั้น บริเวณสุสาน
กว้าง ๘๐,๐๐๐ ตารางเมตร ในห้อง
เคารพศพ มีรูปแกะสลักหินสีขาวของ
ดร.ชุน ยัด เซ็น และมีห้องฝังศพ ดร.
ชุน ยัด เซ็น ด้วย

นางกัญ ชั่ว เหลียน ผู้ว่าราชการมณฑลเจียงซู ส่ง
เสด็จ จากเมืองนานกิง ไปยังนครเซี่ยงไฮ้

เวลา ๑๔.๓๐ นาฬิกา

ทอดพระเนตรกิจการโรงงานอุตสาหกรรม
ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งในสี่แห่งของนครเซี่ยงไฮ้

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราชดำเนินโดยเครื่องบินพระที่นั่งจากเมืองนานกิงไปยังนครเซี่ยงไฮ้ ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๔๕ ถึงท่าอากาศยานนครเซี่ยงไฮ้ เวลา ๑๕.๑๕ นาฬิกา นายกเทศมนตรีนครเซี่ยงไฮ้เฝ้าทูลละอองพระบาทรับเสด็จ จากนั้นได้เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรโรงงานอุตสาหกรรมเจียงหนาน ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งในสี่แห่งในนครเซี่ยงไฮ้ สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๘ และที่อยู่อาศัยแห่งนี้เป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้ทอดพระเนตรกระบวนการต่าง ๆ ในการต่อเรือ เริ่มจากการตัดเหล็กไปจนถึงขั้นสำเร็จเป็นเรือบรรทุกขนาดใหญ่

เซี่ยงไฮ้

เซี่ยงไฮ้ เป็นเมืองที่ใหญ่ที่สุดของจีน โดยการบริหารขึ้นตรงต่อรัฐบาลกลาง มีเนื้อที่ทั้งหมด ๖,๑๐๐ ตารางกิโลเมตร ประชากรมากกว่า ๑๑ ล้านคน โดยอาศัยในเขตชั้นในของเมือง ๕.๔ ล้านคน เซี่ยงไฮ้ ตั้งอยู่บริเวณปากแม่น้ำแยงซีเกียง ซึ่งอยู่กึ่งกลางของแนวชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของจีน อยู่ห่างจากกรุงปักกิ่งทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ๑,๔๖๒ กิโลเมตร

เซี่ยงไฮ้ เดิมเป็นหมู่บ้านชาวประมงเล็ก ๆ ในสมัยราชวงศ์ถังและราชวงศ์ซ้อง ในศตวรรษที่ ๑๗ และ ๑๘ ได้เริ่มเป็นศูนย์กลางการค้า โดยเฉพาะเรื่องการทำไหมในช่วงกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ เริ่มการติดต่อทางการค้ากับยุโรป และภายหลังสงครามฝิ่น ทำให้บางส่วนของเมืองเซี่ยงไฮ้กลายเป็นเขตเช่าของประเทศตะวันตกและญี่ปุ่น จนกระทั่งปี ค.ศ. ๑๙๔๙

ทางด้านเศรษฐกิจ เป็นศูนย์กลางทางการค้า อุตสาหกรรม และเมืองท่าที่สำคัญของจีน โดยเมืองเซี่ยงไฮ้ มีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจการค้ากับ ๑๖๐ ประเทศ และภูมิภาคนี้เป็นเขตที่มั่งคั่งที่สุดของจีน โดยรายได้ ๑ ใน ๔ และการค้ากับต่างประเทศ ๑ ใน ๓ ของทั้งหมดของจีนมาจากเขตนี้ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการส่งออก และกระจายสินค้าสู่มณฑลและเมืองทางตะวันออกกับตอนกลางของประเทศ ซึ่งร้อยละ ๒๐ ของสินค้าที่จีนส่งออกและร้อยละ ๔๕ ของสินค้าที่ส่งไปส่วนอื่น ๆ ของประเทศ ไปจากเซี่ยงไฮ้และมูลค่ารวมของผลผลิตทางอุตสาหกรรมของเซี่ยงไฮ้เท่ากับร้อยละ ๒๐ ของประเทศ

นอกจากนั้น เซี่ยงไฮ้ยัง仍是ศูนย์กลางของการศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้วย

เวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา นายกเทศมนตรีนครเซี่ยงไฮ้ ถวายพระกระยาหารค่ำแด่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

อากาศที่นครเซี่ยงไฮ้ปลอดโปร่ง อุณหภูมิระหว่าง ๑-๑๓ องศาเซลเซียส

วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๓๐

เวลา ๐๕.๐๐ นาฬิกา

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนิน เยือนโรงเรียนนาฏศิลป์เชียงใหม่ และได้ทรงทอดพระเนตรการแสดงรำบำจิ้นและการเต้นบัลเลต์ของนักเรียน

เวลา ๑๐.๒๕ นาฬิกา

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราชดำเนินต่อไปยังวัดพระหยก โดยมีเจ้าอาวาสเฝ้ารับเสด็จ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงกราบพระพุทธรูปและทรงบูชาพระรัตนตรัย โดยมีพระสงฆ์สวดถวายพระพรอยู่ตลอดเวลา จากนั้นเจ้าอาวาสได้กราบบังคมทูลสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรพระหยกปางไสยาสน์

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรศูนย์แสดงนิทรรศการศิลปหัตถกรรมในเวลาต่อมา

เวลา ๑๔.๑๐ นาฬิกา

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่ง เพื่อทอดพระเนตรอาคารเก่าแก่ ซึ่งสร้างโดยบริษัทของชาวยุโรปในนครเชียงใหม่

ยุวชนจีน ทูลเกล้าฯ ถวายช่อดอกไม้ อันเป็นการแสดงออกถึงไมตรีจิตมิตรภาพ เมื่อเสด็จพระราชดำเนินถึงท่าอากาศยานเมืองหางโจว

เวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินออกจากนครเชียงใหม่ ไปยังเมืองหางโจว โดยเครื่องบินพระที่นั่ง เมื่อเสด็จพระราชดำเนิน ถึงเมืองหางโจว เวลา ๑๕.๔๐ นาฬิกา รองผู้ว่าราชการมณฑลเจ้อเจียง ได้มาเฝ้าทูลละอองพระบาทรับเสด็จ

อุณหภูมิต่ำประมาณ ๑๕ องศาเซลเซียส

หางโจว

หางโจว เป็นเมืองเอกของมณฑลเจ้อเจียง อยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงใต้ของจีน มีทัศนียภาพงดงามเป็นที่เลื่องลือไปทั่วโลก จนกลายเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญของจีน มีทะเลสาบซีหู อันเปรียบเสมือนอัญมณีอันล้ำค่า รายล้อมไปด้วยภูเขาเขียวชอุ่มทั้งสามด้าน มีพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลเรียงราย สลับล้อมรอบทะเลสาบ อากาศปลอดโปร่งทำให้เกิดความรู้สึกสดชื่นรุ่มร่า หางโจวยังได้ชื่อว่าเป็นเมืองอยู่ช้าอยู่น่า ทั้งด้านการเกษตรและอุตสาหกรรม ในช่วง ๘ ปี ที่ผ่านมา เศรษฐกิจพัฒนาไปอย่างรวดเร็วและสม่ำเสมอ อุตสาหกรรมสำคัญคือ ผลิตผ้าไหม ผ้าแพร การถลุงโลหะ อุตสาหกรรมเคมี วัสดุก่อสร้าง เครื่องไฟฟ้า เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีโบราณสถานและโบราณวัตถุ วัฒนธรรมในยุคต่าง ๆ เช่น วัดหลิงอัน ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่มีชื่อเสียงที่สุดของจีน ตั้งอยู่กลางป่าเขาทางด้านตะวันตกเฉียงเหนือของทะเลสาบซีหู มีพระวิหารใหญ่โตงามสง่า ประกอบไปด้วยตึก ๙ หลัง หอ ๑๘ หลัง พระวิหาร ๗๒ ตำหนัก มีห้องหับถึง ๑,๓๐๐ กว่าห้องด้วยความสมบูรณ์ในทุกด้านของเมืองหางโจวเป็นที่ประทับใจ นับตั้งแต่มาร์โคโพล นักเดินทางชาวอิตาลีคน ผู้มีชื่อเสียงมาถึงหางโจว และได้บันทึกไว้ว่าเป็นเมืองเทพนคร

เวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา รองผู้ว่ามณฑลเจ้อเจียงคนที่หนึ่ง ได้ถวายพระกระยาหารค่ำแด่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๓๐

เวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกา

ทอดพระเนตรโครงการเกษตรหงซาน ซึ่งมีประชากรอาศัยอยู่ ๓ พันครอบครัว ปลูกพืชต่าง ๆ เช่น ข้าวสาลี ฝ้าย และ rapeseed

ทรงเยี่ยมบ้านชาวนาของโครงการเกษตรหงซาน

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรโครงการเกษตรหงซาน ซึ่งมีประชากรอาศัยอยู่ ๓,๐๐๐ ครอบครัว ปลูกพืชต่าง ๆ เช่น ข้าวสาลี ฝ้าย และเมล็ดน้ำมันพืช Rape seed มีโรงงานหน่วยย่อยตั้งอยู่ในโครงการแห่งนี้ด้วย สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราชดำเนินไปตามไร่ Rape seed และได้เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรโรงงานผลิตอุปกรณ์พลาสติก และเส้นคลุมแบบ ดร.ซุน ยัต เซ็น รวมทั้งเสด็จพระราชดำเนิน เยี่ยมชานาตามบ้านพักอาศัยอีก ๒ ครอบครัว

ในช่วงบ่าย สมเด็จพระบรม-
โอรสธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
ได้เสด็จพระราชดำเนิน ทอดพระเนตร
บริเวณรอบ ๆ ทะเลสาบตะวันตก (ซีหู)
และได้ทอดพระเนตรเจดีย์ซึ่งมีชื่อว่า
Pagoda of Six Harmonies สวนสา-
ธารณะปลาทอง พิพิธภัณฑ์หัตถกรรม
ในพระราชวังเก่าแก่ของพระจักรพรรดิ
เฉียนหลง

ทรงฉายร่วมกับเจ้าหน้าที่ผู้ตาม
เสด็จฯ ฝ่ายจีน ณ สวนสาธารณะ
ริมทะเลสาบซีหู (ทะเลสาบ
ตะวันตก)

พระราชทานอาหารแก่ปลา ณ
สวนสาธารณะปลาทอง บริเวณ
ทะเลสาบซีหู

ทรงฉายขณะเสด็จพระราชดำเนิน หอดพระเนตรพิพิธภัณฑ์เก่า ซึ่งเป็นของจักรพรรดิเชียนหลง

พระราชทานเครื่องไทยธรรม แก่เจ้าอาวาส
วัดหลินหยิง เมืองหางโจว

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราชดำเนิน ทอดพระเนตรวัดหลินหยิง โดยมีเจ้าอาวาสวัดนำเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรบริเวณวัด ซึ่งสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้ทรงสักการะองค์พระประธานในขณะที่พระสงฆ์สวดถวายพระพรและพระราชทานเครื่องจตุปัจจัยไทยธรรมแก่เจ้าอาวาส

ทรงฉายร่วมกับเจ้าอาวาสวัดหลินหยิง

๑๐๒

เวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราช-
ดำเนิน ทอดพระเนตรการแสดงละคร
แล้วเสวยพระกระยาหารค่ำเป็นการ
ส่วนพระองค์

อากาศปลอดโปร่ง อุณหภูมิตอน
บ่าย ๑๔ องศาเซลเซียส

วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๓๐

เวลา ๐๕.๐๐ นาฬิกา

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราช-
ดำเนินออกจากเมืองหางโจวไปยัง
เมืองเซี่ยเหมิน โดยเครื่องบินพระที่นั่ง
พิเศษ ถึงท่าอากาศยานเมืองเซี่ย-
เหมิน เวลา ๑๐.๒๐ นาฬิกา รองผู้ว่า
มณฑลฟูเจี้ยนเฝ้าทูลละอองพระบาท
รับเสด็จ

ทรงสัมผัสพระหัตถ์กับบรรดานักแสดงจีน ที่
แสดงถวายให้ทอดพระเนตร ณ โรงละคร
เมืองหางโจว

ทรงฉายพระรูปร่วมกับบรรดานักแสดงของ
จีน บนเวทีโรงละคร เมืองหางโจว ภายหลัง
จบการแสดงถวายให้ทอดพระเนตร

เซี่ยะเหมิน

นครเซี่ยะเหมินแห่งมณฑลฮกเกี้ยน เป็นเมืองที่มีทัศนียภาพงดงามบนเกาะกลางทะเล ทางภาคตะวันตกเฉียงใต้ของจีน มีเนื้อที่ ๕๔๙ ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ ๕ แสนคน เนื่องจากการคมนาคมติดต่อสะดวกทั้งทางน้ำและทางบก จึงได้รับการจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษเมื่อเดือนตุลาคม คริสต์ศักราช ๑๙๘๐ และได้สร้างสนามบินขึ้นในอีก ๓ ปีต่อมา เพื่อให้สามารถติดต่อได้รวดเร็วขึ้น ปัจจุบันเซี่ยะเหมินเป็นเมืองอุตสาหกรรมที่มีขนาดใหญ่พอสมควร มีโรงงานวิสาหกิจ ๗๐๐ กว่าแห่ง ทั้งอุตสาหกรรมเบา สิ่งทอ เครื่องอาหาร อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องจักรกล การต่อเรือ การแพทย์ เกษตร อุตสาหกรรมเคมี และวัสดุก่อสร้าง เป็นต้น พร้อมกับการเร่งฝึก้าว ในการสร้างสรรค์เขตเศรษฐกิจพิเศษเซี่ยะเหมิน การติดต่อการค้ากับต่างประเทศก็มีมากขึ้นทุกวัน เซี่ยะเหมินได้สร้างความสัมพันธ์ทางการค้ากับประเทศต่าง ๆ กว่าร้อยประเทศ มีนักธุรกิจจากยุโรป อเมริกา ญี่ปุ่น และเอเชียอาคเนย์ เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างเห็นได้ชัด มียอดการลงทุนกว่า ๙๐๐ ล้านดอลลาร์ นอกเหนือจากการเป็นเมืองอุตสาหกรรมแล้ว เซี่ยะเหมินยังมีโบราณสถานหลายแห่ง เช่น วัดพุเถา วัดหลินหยิงและยังมีสวนพฤกษชาติหวันชื้อนังดงามอีกด้วย

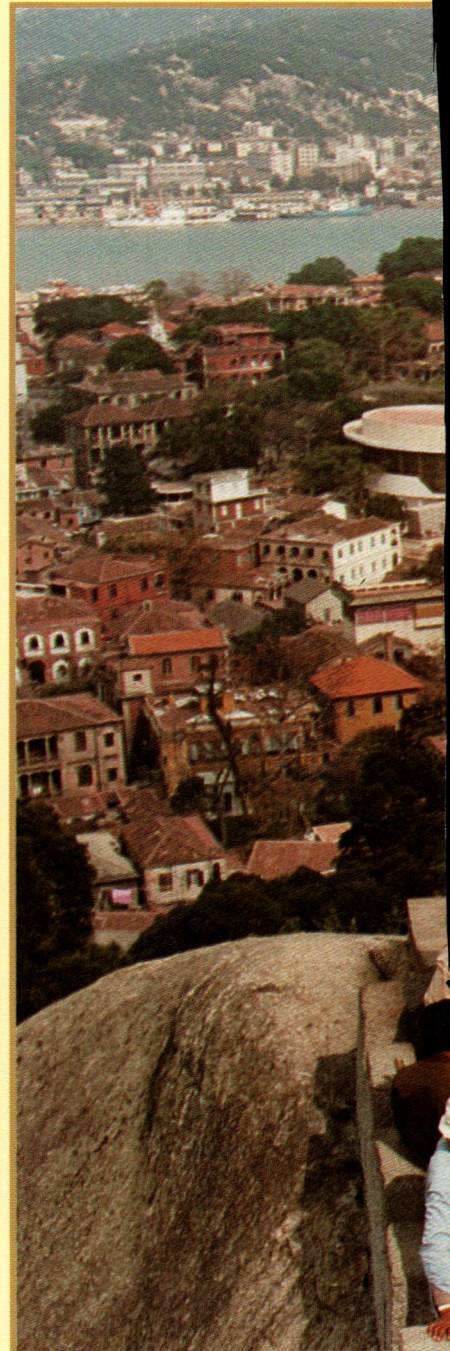
ในช่วงบ่าย สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จฯ ทอดพระเนตรเกาะกู่ล้งยู ซึ่งเป็นเกาะอีกแห่งหนึ่งนอกฝั่งเกาะเมืองเซี่ยะเหมิน และเป็นสถานที่ที่สวยงาม ซึ่งชาวตะวันตกและชาวจีนผู้มีฐานะดีอาศัยอยู่ก่อนปี ค.ศ. ๑๙๔๙ รอยนตีไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าเกาะนี้ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จฯ ขึ้นไปถึงจุดยอดสูงสุดของเกาะกู่ล้งยู และทอดพระเนตรลงมายังเมืองเซี่ยะเหมิน

เวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา รองผู้ว่ามณฑลฟูเจี้ยนเป็นเจ้าภาพถวายพระกระยาหารค่ำแด่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร โดยนายเทศมนตรีและข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของเมืองเซี่ยะเหมินเฝ้าทูลละอองพระบาทด้วย

อากาศที่เซี่ยะเหมินปลอดโปร่ง อุณหภูมิ ๑๘ องศาเซลเซียส

ทรงพระราชดำเนินตามขั้นบันได ไปยังจุดสูงสุดบนเกาะกูลังยู เพื่อทอดพระเนตร
ทิวทัศน์ของเกาะ ตลอดจนทัศนียภาพของเมืองเซี่ยเหมิน ซึ่งอยู่ฝั่งตรงข้าม

१०६

006

ทรงพระราชดำเนินลง หลังจากทอดพระเนตรทิวทัศน์ทศนัฏเกตุและเมืองเขียะเหมินแล้ว

ณ บ้านพักรับรองบนเกาะ กุลังกู

ทรงพระราชดำเนินข้ามสะพานที่เชื่อมเกาะกูดังกับเมืองเซี่ยเหมิน

วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๓๐

(เขียะเหมิน - กวางโจว)

เวลา ๐๘.๔๕ นาฬิกา

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราช-
ดำเนินทอดพระเนตรสวนพฤกษชาติ
หวันชี่ ซึ่งปลูกต้นไม้ไว้ถึง ๓ - ๔ พัน
ชนิด ในเนื้อที่ทั้งหมด ๔ หมื่นไร่ พันธุ์
ไม้เหล่านี้เป็นไม้เขตร้อน ขอมมาจาก
ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมทั้งจาก
ประเทศไทยด้วย และติดชื่อเรียกทาง
พฤกษศาสตร์ และชื่อเรียกทั่วไปไว้
ทุกพันธุ์ เพื่อให้เป็นแหล่งของการ
ศึกษาวิจัย นอกจากนี้ ยังเป็นที่พักผ่อน
หย่อนใจของชาวเมืองเขียะเหมินอีก
ด้วย

๑๑๑

ทอดพระเนตรสวนพฤกษชาติห้วยหิน เมืองเขียะเหมิน ซึ่งปลูกพันธุ์ไม้เขตร้อน
ต่าง ๆ จากทั่วโลก ไว้ถึง ๓ - ๔ พันชนิด

ทอดพระเนตรดูแสดงชิ้นส่วนของการผลิตเครื่องเล่นเทปขนาดเล็ก ซึ่งผลิตจาก
บริษัทอิเล็กทรอนิกส์จีนโพ้นทะเล

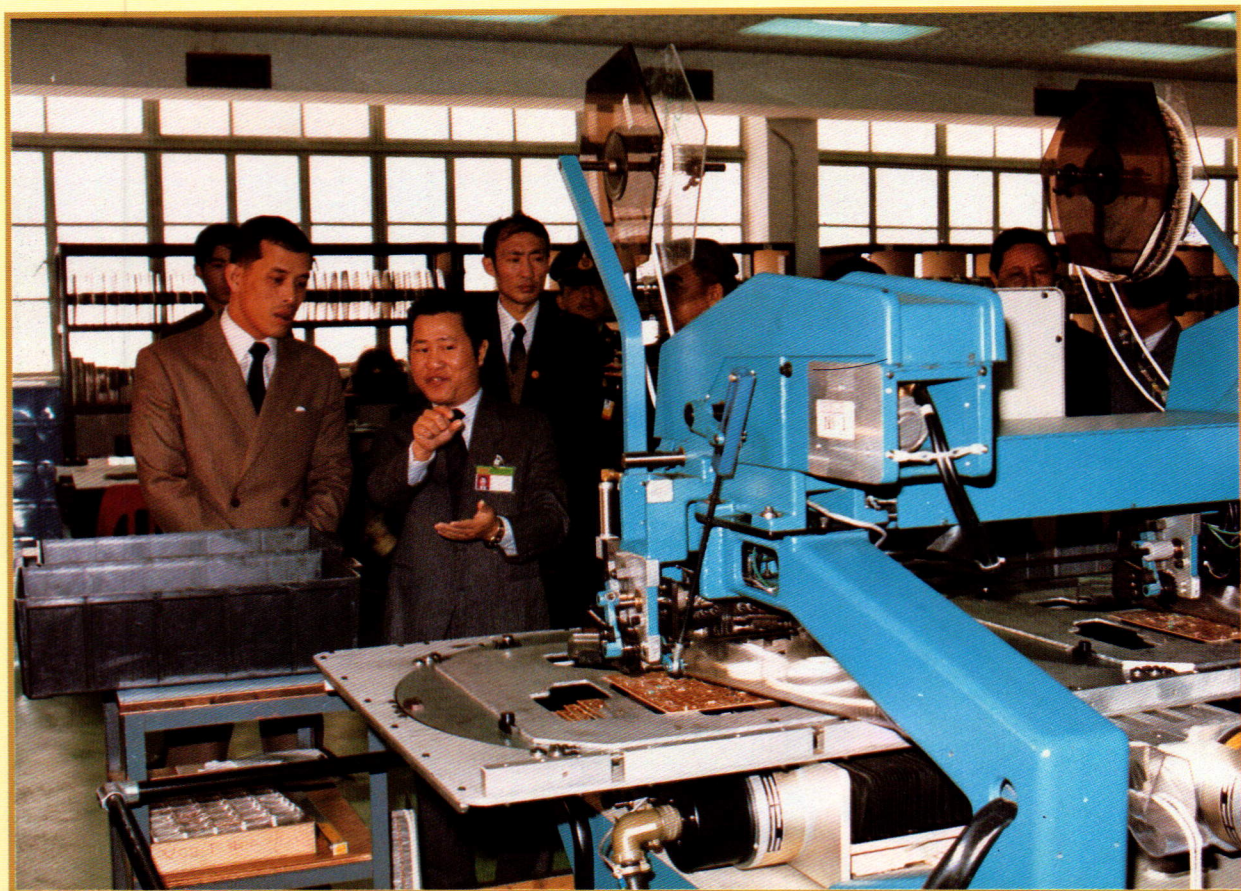
จากนั้นได้เสด็จพระราชดำเนิน
ต่อไปยังบริษัทอิเล็กทรอนิกส์จีนโพ้น
ทะเล ซึ่งเป็นบริษัทที่ร่วมลงทุนระหว่าง
จีนโพ้นทะเล กับรัฐบาลจีน ในเขต
เศรษฐกิจพิเศษของเมืองเซี่ยเหมิน
ผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า โดยเฉพาะอย่าง
ยิ่งเกี่ยวกับเครื่องรับวิทยุ และโทรทัศน์
ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๒๗ ปัจจุบัน
เป็นโรงงานที่ใหญ่ที่สุด มีคนงานกว่า
๓,๐๐๐ คน เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ผลิตได้นี้
ส่งไปขายต่างประเทศถึงร้อยละ ๗๐
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยาม-
มกุฎราชกุมาร ทรงซักถามขั้นตอน
การผลิตด้วยความสนพระราชหฤทัย
ยิ่ง ก่อนเสด็จพระราชดำเนินกลับ

ทอดพระเนตรเครื่องรับโทรทัศน์ ซึ่งผลิตจากบริษัท อิเล็กทรอนิกส์จีนโพ้นทะเล
ในเขตเศรษฐกิจพิเศษของเมืองเซี่ยเหมิน

๑๑๕

เจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ของบริษัทอิเล็กทรอนิกส์จีนโพ้นทะเล กราบบังคมทูลอธิบาย
ขั้นตอนการผลิตอุปกรณ์วงจรอิเล็กทรอนิกส์

เจ้าอาวาสวัดหนานพูเถา นำเสด็จทอดพระเนตรบริเวณวัด

พระสงฆ์และแม่ชี สวดมนต์ถวาย
พระพรชัยมงคล ในโอกาสเสด็จพระ-
ราชดำเนินทรงเยี่ยมวัดหนานพู่เถา
อันเป็นวัดเก่าแก่มากตั้งแต่สมัยราชวงศ์
ถัง

เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

หลังจากเสวยพระกระยาหาร
กลางวันเป็นการส่วนพระองค์ ที่เรือน
รับรอง ณ ที่ประทับแล้ว สมเด็จพระ-
บรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราช-
กุมาร เสด็จพระราชดำเนินไปวัด
หนานพู่เถา เมื่อทรงจุดธูปเทียนบูชา
พระพุทธรูป และถวายจตุปัจจัยไทย
ธรรมแด่พระสงฆ์แล้ว ได้เสด็จพระราช-
ดำเนินไปทอดพระเนตรบริเวณวัด
วัดหนานพู่เถานี้ ตั้งอยู่บนเชิงเขาเล่าฮอง
สร้างขึ้นตั้งแต่สมัยราชวงศ์ถัง มีพระ-
สงฆ์และแม่ชี รวม ๕๐ รูปเป็นวัดที่
ใหญ่และสวยงามที่สุดของเมืองเซี่ยเหมิน
และยังเป็นโรงเรียนสอนพุทธศาสนา
ด้วย จึงมีประชาชนมากราบไหว้บูชา
เป็นจำนวนมาก

୧୧୮

๑๑๙

เจ้าอาวาสวัดหนานพู่เถา ถวายของที่ระลึก

เวลา ๑๔.๓๐ นาฬิกา

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินไปยังมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมีนายหวัง หย่ง หลิน รักษาการอธิการบดี นำเสด็จทอดพระเนตรบริเวณวิทยาลัยเขตของมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตั้งขึ้นตั้งแต่คริสต์ศักราช ๑๙๒๑ โดยนายตันคาตี มหาเศรษฐีชาวจีนสิงคโปร์ ปัจจุบันมหาวิทยาลัยแห่งนี้ เป็นหนึ่งในมหาวิทยาลัยชั้นนำของจีน อยู่ภายใต้การดำเนินการของรัฐบาลกลาง มีศาสตราจารย์ ๒๙๐ คน อาจารย์สาขาวิชาต่าง ๆ ๘๑๐ คน มีนักวิชาการวิจัยวิทยาศาสตร์ ๕๐๐ คน ในห้องสมุดของมหาวิทยาลัยมีหนังสือทางวิชาการมากกว่า ๑ ล้าน ๔ แสนเล่ม และมีนิตยสารมากกว่า ๕ พันชนิด ปัจจุบันเปิดสอนนิสิตวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หนังสือพิมพ์ กฎหมาย เกษตร ศิลปศาสตร์และพาณิชยศาสตร์ ผู้บริหารมหาวิทยาลัยตั้งใจจะยกระดับให้เป็นมหาวิทยาลัยที่เป็นบรรทัดฐานทางวัฒนธรรมของชาติ จึงมีการแลกเปลี่ยนวิชาการกับมหาวิทยาลัยต่างชาติให้กว้างขึ้น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จทอดพระเนตรบริเวณมหาวิทยาลัยเชียงใหม่อย่างทั่วถึง จนถึงเวลา ๑๕.๓๐ นาฬิกา จึงเสด็จพระราชดำเนินไปยังท่าอากาศยานเชียงใหม่ ประทับเครื่องบินพระที่นั่งพิเศษที่รัฐบาลจีนจัดถวาย ไปถึงกวางโจว เวลา ๑๘.๐๐ น. ซึ่ง ณ ที่นั้น นายเย่ ชวน ผิง ผู้ว่าราชการมณฑลกวางตุ้ง เผ่าย รับเสด็จ จากนั้นจึงประทับพักผ่อนพระราชอิริยาบถตามพระราชอัธยาศัย ณ โรงแรมการ์เดน

พระราชทานของที่ระลึกแก่นักบินเครื่องบินพระที่นั่งพิเศษที่รัฐบาลจีนได้จัดถวายตลอดระยะเวลาที่ประทับอยู่ในสาธารณรัฐประชาชนจีน

กวางโจว

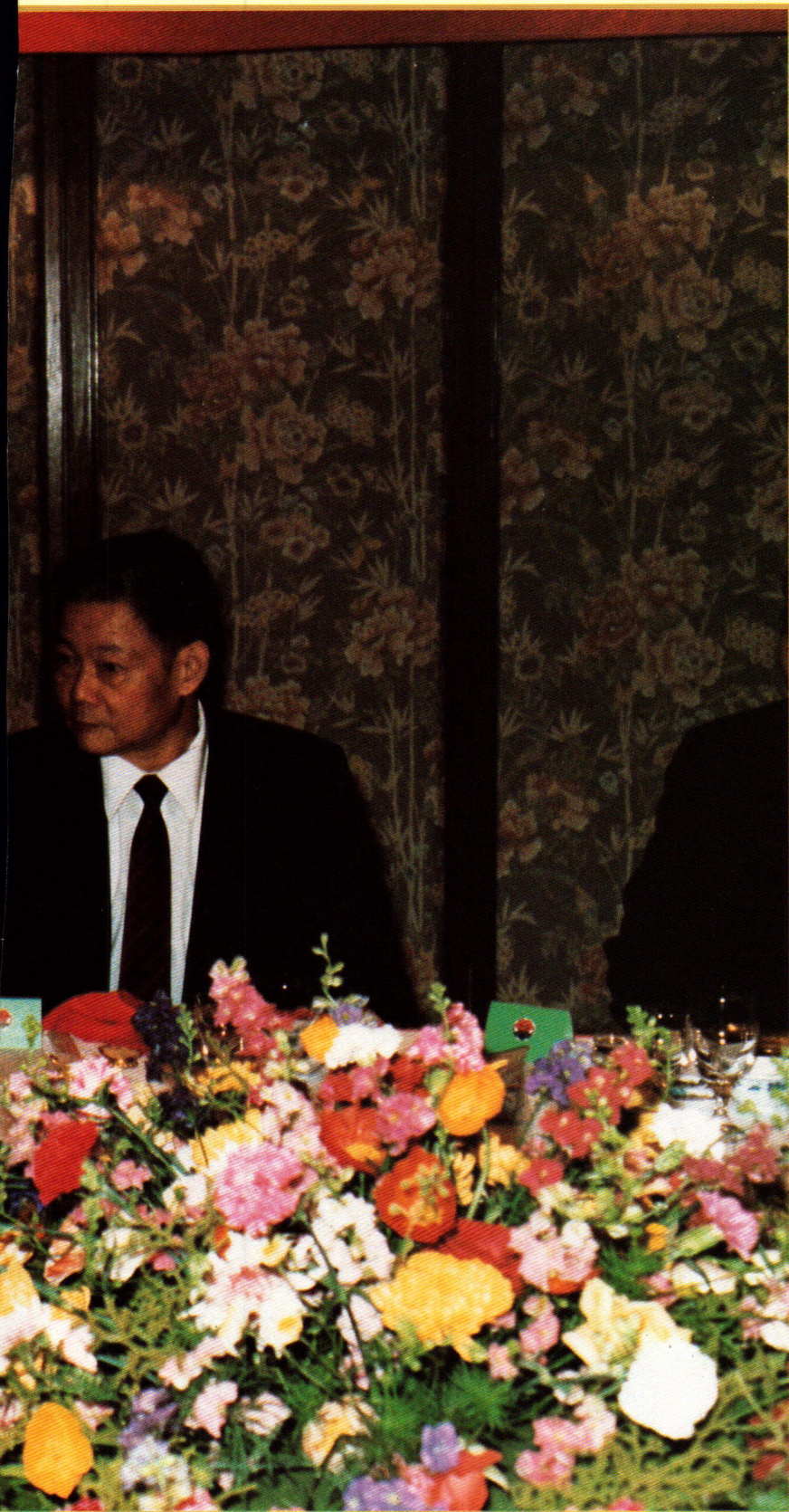
กวางโจว เป็นเมืองหลวงของมณฑลกวางตุ้ง ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำ ซูเจียง หรือ แม่น้ำไข่มุก อยู่ห่างไปทางใต้ของกรุงปักกิ่ง ๒,๓๑๓ กิโลเมตร และห่างจากฮ่องกง ๑๘๒ กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๔,๓๓๐ ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ ๕ ล้าน ๓ แสนคน เมืองกวางโจว เป็นเมืองเก่าแก่กว่า ๒,๐๐๐ ปี เริ่มติดต่อกับชาวต่างประเทศเมื่อสมัยราชวงศ์ถัง คือ คริสต์ศักราช ๗๑๔ และต่อมาปี ๑๕๕๗ ก็ได้ติดต่อกับยุโรปจนภายหลังสงครามฝิ่นในปี ๑๘๔๒ กวางโจว จึงเป็นเมืองเปิด สำหรับติดต่อค้าขายกับต่างชาติอย่างเต็มที่ และเนื่องจากเป็นเมืองที่ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำ จึงมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะในการเพาะปลูก ซึ่งนอกจากลันจีกวางโจวอันลือชื่อแล้ว ก็ยังมีข้าวและผักต่าง ๆ ด้วย ทางด้านอุตสาหกรรม กวางโจวมีโรงงานเหล็กกล้า โรงงานต่อเรือ โรงงานผลิตซีเมนต์ โรงงานสิ่งทอ และโรงงานผลิตอาหารกระป๋องต่าง ๆ ปัจจุบันบทบาททางเศรษฐกิจของมณฑลกวางตุ้งนับวันจะทวีความสำคัญขึ้น โดยมีเขตเศรษฐกิจพิเศษอยู่ถึง ๓ แห่ง คือ เซินเจิ้น จูไห่ และ ซานโถว (ซัวเถา) ซึ่งจะเป็นแบบอย่างในการพัฒนาเศรษฐกิจแผนใหม่ร่วมกับต่างประเทศ เป็นการเรียนรู้ประสบการณ์และเทคโนโลยีเพื่อนำมาประยุกต์สำหรับการพัฒนาประเทศของจีนต่อไป

๑๒๒

นายเย่ ชวน ผิง ผู้ว่าราชการมณฑลกว๋างตุ้ง ถวาย
พระกระยาหารค่ำ

เวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา

นายเย่ ชวน ผิง ผู้ว่าราชการ
มณฑลกวางตุ้งถวายพระกระยาหาร
ค่ำแด่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
สยามมกุฎราชกุมาร ระหว่างงาน
ถวายพระกระยาหารค่ำ ผู้ว่าราชการ
มณฑลกวางตุ้งได้กล่าวสุนทรพจน์
ถวาย ใจความว่า มีความยินดีที่เสด็จ
พระราชดำเนินเยือนกวางตุ้งและยินดี
ที่ได้รับเสด็จ การมาเยือนจีนของ
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยาม-
มกุฎราชกุมาร มีความหมายสำคัญ
ตนเชื่อว่าการเสด็จพระราชดำเนิน
มาเยือนครั้งนี้มีส่วนสำคัญในการสร้าง
ความเข้าใจและมิตรภาพระหว่างจีน-
ไทย การที่เสด็จพระราชดำเนินเมือง
กวางโจวสามวันแสดงว่าทรงให้ความสำคัญ
สำคัญเมืองนี้ นับเป็นเกียรติแก่เมืองนี้
มาก

นายเย่ ชวน ผิง ย้ำว่า มิตรภาพไทยจีนมีประวัติความเป็นมายาวนาน โดยเฉพาะมณฑลกวางตุ้งมีความใกล้ชิดกับไทยมาก หลังจากสถาปนาความสัมพันธ์ความใกล้ชิดก็มีมากยิ่งขึ้น มณฑลกวางตุ้งมีการแลกเปลี่ยนในด้านต่าง ๆ กับไทย มีการไปมาหาสู่กันเสมอ ปีหนึ่ง ๆ มีคณะผู้แทนจากไทยมาเยือนกวางตุ้งเป็นจำนวนมาก ตนเองรู้สึกเป็นเกียรติที่ได้ไปเยือนเมืองไทยมาแล้ว เสร็จแล้วก็ได้เชิญชวนดื่มถวายพระพร

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีพระราชดำรัสตอบว่า “ข้าพเจ้ารู้สึกปิติยินดีที่ได้มาเยือนกวางโจวและมณฑลกวางตุ้ง มีความประทับใจในไมตรีจิตและมิตรภาพที่ได้รับมาแต่ต้น โดยเฉพาะวันนี้ได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่นจากผู้ว่าราชการและชาวกวางตุ้งทั้งหลาย”

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ มีพระราชดำรัสต่อไปว่า “ประเทศไทยและจีนตลอดจนประชาชนทั้งสองประเทศมีความสัมพันธ์กันมานานนับร้อยปี การไปมาหาสู่ระหว่างประชาชน ทั้งสองประเทศไม่ใช่ของใหม่ แต่ปฏิบัติมาอย่างเป็นธรรมชาติเสมือนญาติพี่น้องอยู่แล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนทั้งสองประเทศแยกไม่ได้ โดยขอยกตัวอย่างใกล้ชิดให้ทราบ ชาวจีนในมณฑลกวางตุ้งไปอยู่เมืองไทย เป็นพลเมืองที่ดีและเป็นที่น่าพอใจ การอพยพไปอยู่เมืองไทยต้องมีการไปมาหาสู่ มีญาติมิตรสหายในสองประเทศ”

ทรงย้ำว่า “สถานการณ์ของโลกในปัจจุบันเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะภูมิภาคนี้ ผลประโยชน์ร่วมกันคือความผาสุกของประชาชน ๒ ฝ่าย และการเสด็จพระราชดำเนินมาเยือนจีนในครั้งนี้ได้รับพระบรมราชโองการฯ จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้เป็นผู้แทนพระองค์มาเยือนจีน ข้าพเจ้านำพระบรมราชโองการฯ ความเป็นมิตร ปราศรัยคืนมายังประชาชนและผู้นำชาวจีน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงย้ำความสำคัญของสัมพันธไมตรีและความร่วมมือกับจีนซึ่งมีมาแต่โบราณ” และทรงย้ำอีกว่าได้เสด็จฯ มาอยู่ในที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของจีน กวางตุ้งเป็นประตูด้านใต้ที่สำคัญของจีน หลังจากนั้นทรงเชิญชวนดื่มให้ผู้นำชาวจีน

ทอดพระเนตรกางเกงสำเร็จรูป ซึ่งตัดเย็บจาก
โรงงานของชุมชนชาซี เมืองจางาน ส่งไปขายยัง
สหภาพโซเวียต ตะวันออกกลาง และยุโรปตะวันตก

วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๓๐

(จางาน - อุไฮ)

เวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกา

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
สยามมกุฎราชกุมาร ประทับรถยนต์
พระที่นั่ง จากโรงแรมการ์เดน ซึ่ง
เป็นที่ประทับแรมในเมืองกวางโจว
ไปยังเมืองจางาน ซึ่งอยู่ห่างจาก
กวางโจว ๑๕๐ กิโลเมตร เพื่อทอด
พระเนตรกิจการของชุมชน ชาซี ซึ่ง
ชาวนา พ่อค้า และกรรมกรในหมู่บ้าน

ร่วมกันจัดตั้งโรงงานต่าง ๆ ขึ้นใน
หมู่บ้าน โดยดำเนินการในลักษณะ
วิสาหกิจ ได้เสด็จพระราชดำเนินไป
ยังโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่ง
ตัดเย็บด้วยผ้าไหม ส่งไปขายที่ญี่ปุ่น
สหรัฐอเมริกา และประเทศในยุโรป
โดยเฉพาะ โรงงานนี้ ใช้แรงงานสตรี
ในหมู่บ้านชาซีทั้งหมด จำนวน ๓๗๐
คน หลังจากนั้นได้เสด็จพระราชดำเนิน
ไปยังโรงงานผลิตเสื้อ กางเกงยีนส์
ซึ่งปีที่แล้วผลิตได้ ๑ แสน ๓ หมื่นโหล
ส่งไปขายที่สหภาพโซเวียต ตะวันออก-
กลาง และยุโรปตะวันตก

พระรูปทรงฉายระหว่างเสด็จพระราชดำเนินทรง
เยี่ยมหมู่บ้านชาซี ซึ่งเป็นหมู่บ้านชาวนาเก่าแก่

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
สยามมกุฎราชกุมาร ทอดพระเนตร
กิจการของโรงงานทั้งสอง จนถึงเวลา
๑๒.๐๐ นาฬิกา จึงได้เสด็จพระราช-
ดำเนินไปยังหมู่บ้าน เพื่อทรงเยี่ยม
ชาวบ้าน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวนา
หมู่บ้านชาซีเป็นหมู่บ้านเก่าแก่ แม้
ว่าสภาพแวดล้อมจะเปลี่ยนไป แต่
ชาวบ้านก็ยังคงรักษานบธรรมเนียม
ประเพณีไว้อย่างเหนียวแน่น ได้พากัน
ออกมาเรียงรายตามทางเดินที่เสด็จ
พระราชดำเนินผ่าน กลุ่มเยาวชน
แสดงการเต้นรำตามแบบฉบับถวาย
มีการเชิดสิงโต และจุดประทัดรับเสด็จ
อย่างเอิกเกริกแสดงความชื่นชมยินดี
ที่องค์มกุฎราชกุมาร ในฐานะผู้แทน
พระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยม

ลงพระนามในสมุดเยี่ยม ในโอกาสที่นายกเทศมนตรี และคณะกรรมการเมืองจงซาน ถวายพระกระยาหารกลางวัน ณ ภัตตาคารหมุน โรงแรมอินเตอร์เนชั่นแนล

พวกเขาถึงในหมู่บ้าน ยิ่งกว่านั้น ยังทรงพระราชดำเนินเข้าไปในบ้านของชาวนาคนหนึ่ง ซึ่งเป็นตึก ๒ ชั้น มีความเป็นอยู่ไม่ลำบากนัก ทรงทักทายกับเจ้าของบ้านและครอบครัวอย่างเป็นกันเอง และยังทรงฉายพระฉายาลักษณ์คู่กับเจ้าของบ้านด้วยอย่างไม่ถือพระองค์ และเมื่อจะเสด็จกลับทรงกล่าวว่า “ขอให้โชคดีนะ”

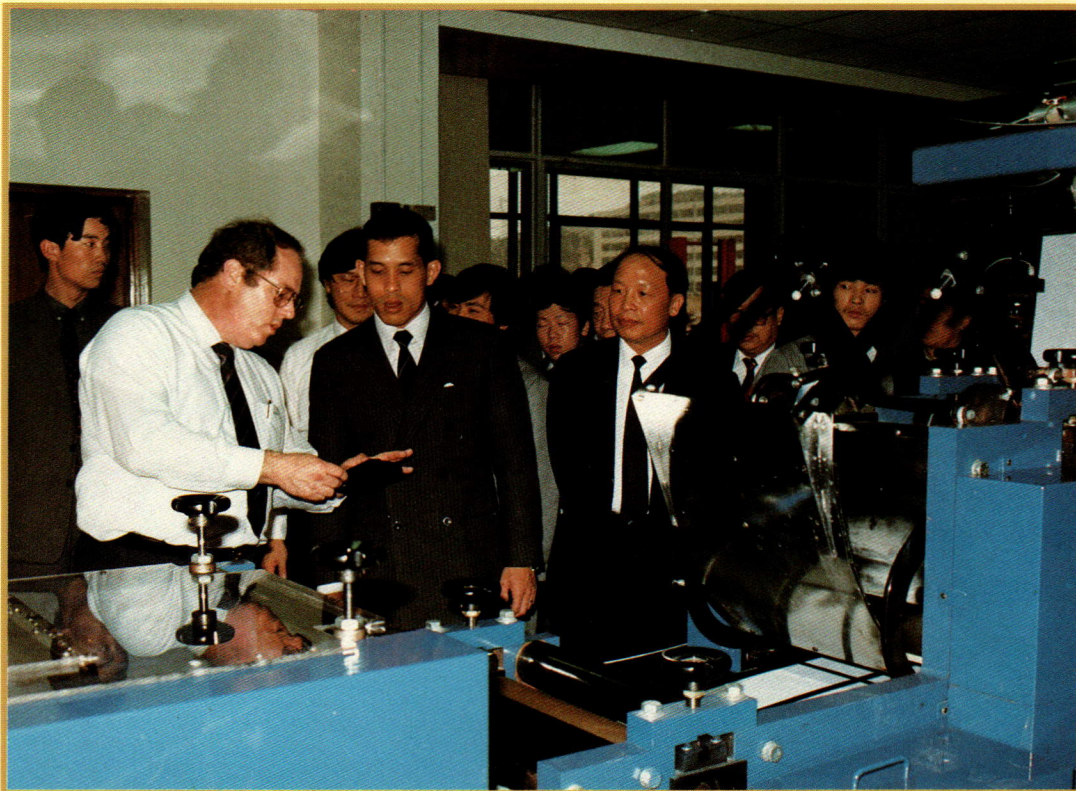
หลังจากเสด็จพระราชดำเนินออกจากหมู่บ้านชาวนาแล้ว ได้ประทับเสวยพระกระยาหารกลางวันกับนายกเทศมนตรี และคณะกรรมการเมืองจงซาน อย่างไม่เป็นทางการ ณ ภัตตาคารหมุน โรงแรมอินเตอร์เนชั่นแนล

๑๒๘

เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราช-
ดำเนินต่อไปยังเขตเศรษฐกิจพิเศษ
จุฬาลงกรณ์ ซึ่งอยู่ทางด้านเหนือของเมืองมาเก๊า
เมื่อเสด็จถึงโรงแรมกองเปย เวลา

ทอดพระเนตรขั้นตอนการผลิตเทปวิดีโอ ณ บริษัท
จุฬาลงกรณ์ จำกัด

๑๔.๒๐ นาฬิกา นายเหลียง กวง ต้า
นายกเทศมนตรีเมืองจุฬาลงกรณ์ และผู้จัดการ
โรงแรมเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์พาเสด็จ
และนำเสด็จพระราชดำเนินไปทอด
พระเนตรกิจการของโรงงานผลิตเบียร์
ซิฮวน นายเซ็ง ซิฮวน ผู้อำนวยการ
โรงงานผลิตเบียร์ นำเสด็จพระราช-
ดำเนินไปยังห้องควบคุมการผลิต และ
ถวายเป็นการบรรยายขั้นตอนการผลิต
เบียร์โดยตลอด จากนั้นเวลา ๑๖.๐๐
นาฬิกา เสด็จพระราชดำเนินไปยัง
โรงงานผลิตแผ่นเสียง ซึ่งเป็นโรงงาน
ที่ลงทุนร่วม เพราะต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ
และเทคโนโลยีจากชาวต่าง-

๑๒๙

เจ้าหน้าที่ของโรงแรมการ์เดน ซึ่งเป็นที่ประทับแรมเมืองกวางโจว ไปรยคอกไม้
ส่งเสด็จ ไปยังเมืองจงชาน

ประเทศ นายเยี่ยง หวง จิง ผู้จัดการ
โรงงาน นำเสด็จทอดพระเนตรการ
ผลิตแผ่นเสียงคอมพิวเตอร์ ได้เวลา
อันสมควร เสด็จประทับรถยนต์พระ-
ที่นั่ง ไปยังบริษัทจูไห่ จอง ซิง แมกนิติค
เพื่อทอดพระเนตรการผลิตเทปวิดีโอ
และการทำกล่องวิดีโอ โดยทรงคลุ-
มฉลองพระองค์ที่ทางโรงงานจัดถวาย
เพื่อความปลอดภัย ทรงซักถามด้วย
ความสนพระราชหฤทัย จากนั้นจึง
เสด็จพระราชดำเนินกลับโรงแรม
กองเปยซึ่งเป็นที่พัก

ตอนค่ำ เวลา ๑๙.๐๐ นาฬิกา
นายกเทศมนตรี และข้าราชการเมือง
จูไห่ ถวายพระกระยาหารค่ำในภัต-
ตาคารจีนของโรงแรมด้วย

วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๓๐

(จุฬาลงกรณ์ - ฟูซาน - กวางโจว)

วันนี้เป็นวันสุดท้ายที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร จะได้ทรงปฏิบัติพระราชกิจแทนพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการเสด็จเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างเป็นทางการ ตลอด ๑๒ วันที่ผ่านมา ทรงนำพระราชไมตรีจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและไมตรีจากประชาชนคนไทย มาพระราชทานแก่มหาชนชาวจีนอย่างทั่วถึง จะเห็นได้จากพระราชกิจทั้งกับประมุขของประเทศ ลงมาจนถึงชาวนา นับว่าพระองค์ทรงเป็นตัวแทนของประเทศไทยอย่างสมบูรณ์

เวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกา

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ เสด็จพระราชดำเนินจากเมืองจูไห่ ไปทรงเยี่ยมบ้านพักคนชราที่เมืองจงซาน บ้านพักแห่งนี้สร้างขึ้นเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๒๘ ภายในบ้านพักจัดให้มีสถานที่ออกกำลังกาย และห้องสนทนาการพักผ่อน ผู้เข้าพักจะเสียค่าธรรมเนียมเพียงเล็กน้อย สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงทักทายคนชราโดยไม่ถือพระองค์ ทอดพระเนตรภายในบริเวณอย่างทั่วถึง ตัวแทนคนชราได้ทูลเกล้าฯ ถวายภาพวาดเป็นรูปมังกร อันเป็นสัญลักษณ์ของโชควาสนาแด่พระองค์ ก่อนเสด็จพระราชดำเนินกลับ ได้พระราชทานเครื่องตรวจวัดหัวใจไว้ให้ใช้ประจำสถาน-

ทรงเยี่ยมคนชรา ในบ้านพักคนชราเมืองจันทรา

ทอดพระเนตรการผลิตเครื่องปั้นดินเผา ที่
โรงงานขีวาน อันเป็นโรงงานเก่าแก่มานับตั้งแต่
สมัยราชวงศ์ข่ง

พยาบาลของบ้านพักคนชราด้วย พร้อม
กับมีพระราชดำรัส “หวังว่าคงจะเป็น
ประโยชน์” และทรงอวยพรผู้ที่ส่งเสด็จ
ถึงรถยนต์พระที่นั่งว่า “ขอให้อายุ
มันขวัญยืน” จากนั้น จึงเสด็จพระราช-
ดำเนินไปยังโรงงานผลิตเครื่องซักผ้า
เวยส์ทริงใช้เวลาทอดพระเนตรกิจการ
ของโรงงานอยู่ประมาณครึ่งชั่วโมง
จึงเสด็จต่อไปยังเมืองโฟซาน เมื่อเสด็จ
พระราชดำเนินถึงเวลา ๑๒.๐๐ นาฬิกา
นายกเทศมนตรีเมืองโฟซาน เฝ้ารับ
เสด็จและถวายพระกระยาหารกลางวัน
ณ ภัตตาคารจีน ที่อาคารจีนโพ้นทะเล
โรงแรมโฟซาน

ประทับพักผ่อนพระอิริยาบถ
แล้ว เวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา สมเด็จพระ-
บรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราช-
กุมาร เสด็จพระราชดำเนินไปทอด
พระเนตรการผลิตเครื่องปั้นดินเผา
ที่โรงงานชิวาน ซึ่งเป็นโรงงานเก่าแก่
คู่เมืองมาตั้งแต่ราชวงศ์ซ่ง แต่เดิมเป็น
โรงงานเล็ก ๆ ๑ ใน ๓๐ โรงงาน ต่อมา
ในปีพุทธศักราช ๒๔๙๕ ก็กลับกลายเป็น
โรงงานขนาดใหญ่เพียงโรงเดียว
มีคนงานถึง ๙๐๐ คนเศษ โรงงานนี้
ผลิตรูปปั้นเป็นรูปคน สัตว์ และภาพ
วิวต่าง ๆ ทรงทอดพระเนตรกรรมวิธี
เผาและเคลือบเซรามิค อยู่ประมาณ
๔๐ นาที จึงเสด็จพระราชดำเนินไป
ยังโรงงานผลิตเครื่องหวาย นาน ไช่
ตง ฟุง ซึ่งเป็นโรงงานผลิตเฟอร์นิเจอร์
หวายรูปแบบต่าง ๆ และส่งไปขาย
ต่างประเทศเป็นโรงงานขนาดใหญ่
มีคนงานประมาณ ๖๐๐ คน หวายที่
นำมาผลิตเฟอร์นิเจอร์นั้น ชื้อมาจาก
อินโดนีเซีย

เวลา ๑๕.๔๕ นาฬิกา

เสด็จพระราชดำเนินไปที่วัด
ลิวหลง ซึ่งเป็นวัดในพุทธศาสนา ๑
ใน ๖ วัดที่มีประวัติยาวนานกว่า ๑,๔๐๐
ปี พระกวงหมิน ผู้เป็นพระดูแลวัด
ได้นำเสด็จไปยังหอสวดมนต์ ทรงจุด
ธูปเทียนบูชาพระพุทธรูป แล้วถวาย
จตุปัจจัยไทยธรรมแก่พระสงฆ์จีน
จำนวน ๖ รูป จากนั้นจึงเสด็จพระราช-
ดำเนินไปยังที่ประดิษฐานพระพุทธรูป
ซึ่งสมาคมชาวจีนโพ้นทะเลนำไปจาก
ประเทศไทย ทรงจุดธูปเทียนนมัสการ
แล้ว เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตร
บริเวณภายในวัด ซึ่งตลอดเวลาจะมี
เสียงระฆังกังวานถวายพระพร จน
เสด็จพระราชดำเนินกลับยังที่ประทับ
คือ โรงแรมการ์เดน ในเมืองกวางโจว

ทรงถวายเครื่องไทยธรรมแก่ พระกวางหมื่น
เจ้าอาวาสวัดลิ่วหลง อันเป็นวัด ๑ ใน ๖
ที่มีประวัติยาวนานกว่า ๑,๔๐๐ ปี

നെഫ്

และในตอนค่ำวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๓๐ เวลา ๑๙.๐๐ น. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานเลี้ยงผู้ตามเสด็จฝ่ายจีน ในการเสด็จพระราชดำเนินเยือนจีนอย่างเป็นทางการในครั้งนี้ ณ โรงแรมการ์เดน แวกที่เชิญฝ่ายจีนเป็นคณะผู้ตามเสด็จจากกรุงปักกิ่งถึงตลอดเส้นทางจำนวน ๑๔ คน จากเมืองกวางโจว ๑๕ - ๒๐ คน และคณะผู้ติดตามฝ่ายไทยอีก ๔ คน คือ นายจิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ร้อยตรี ประพาส ลิมปะพันธุ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ นายทวีพันธ์ สิงหะ อธิบดีกรมพิธีการทูต และ นายสารสิน วีระผล รองอธิบดีกรมการเมือง

ผู้ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ร่วมโต๊ะเสวยด้วยนั้นมี ๙ ท่าน คือ

นายเชียว ณ หยาง	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร ปศุสัตว์และการประมง
นายจาง เต๋อ เหวย	เอกอัครราชทูตจีนประจำประเทศไทย
นายหยาง เจิ้น หยง	อธิบดีกรมเอเชีย
นายหวัง ฮวา เกิน	รองหัวหน้ากอง กระทรวงการต่างประเทศ จีน
นายหลิว ย่ง ชิน	ล่ามหลักประจำกระทรวง
นายหวัง เจี้ยน หยิน	หัวหน้ารักษาความปลอดภัย สันติบาล กรม ๓
ร้อยตรีประพาส ลิมปะพันธุ์	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
นายเดช บุณนาค	เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงปักกิ่ง
นายหม่า ชิง ฉวน	รปภ.

และในงานพระราชทานเลี้ยงนี้ ก็ได้พระราชทานของที่ระลึกแก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายจีนทุกคนโดยทั่วถึง ทั้งนี้เพราะทรงเห็นว่าแต่ละเมือง แต่ละมณฑล ได้รับเสด็จเป็นอย่างดี สมพระเกียรติยิ่ง

สิ่งของที่พระราชทานนั้น ได้แก่ ชองบุหรี่ปริมาณหนึ่งร้อยยี่สิบซอง พร้อมหนังสือพระราชประวัติของพระองค์ กระดุมเขี้ยว และเข็มกลัดเนคไท พระนามาภิไธยย่อ มวก. และปากกามีพระนามาภิไธยย่อ มวก.เช่นกัน และในค่ำวันนั้น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารก็ได้พระราชทานสัมภาษณ์แก่สื่อมวลชนไทยที่ตามเสด็จ ตอนหนึ่งว่า

“มีความรู้สึกว่าได้รู้จักคุ้นเคยกับประชาชนจีนมากขึ้น เนื่องจากระหว่าง ๑๓ วันนี้ได้เดินทางหลายพันกิโล ค้างตามเมืองต่าง ๆ กว่า ๘ แห่ง ได้ดูเรื่องต่าง ๆ ของเมืองจีน ตั้งแต่ของโบราณ จนถึงของทันสมัย ทั้งด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านการพัฒนาและเทคโนโลยีการเกษตร พุดง่าย ๆ ว่า ฉากเปลี่ยนทุกวันทั้งคน ทั้งสถานที่ หน่วยงานที่ไปพบ ก็ได้รับความรู้ หัสนคติ ความเห็นต่าง ๆ จากหลายฝ่าย ได้ความรู้ที่น่าสนใจยิ่ง ครึ่งนี้ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โปรดให้ปฏิบัติหน้าที่เยือนจีน ตามคำเชิญของประธานาธิบดีหลี่ เซียน เหนียน การมาจีน จึงถือเป็นการปฏิบัติภารกิจแทนพระองค์และมาในฐานะคนไทย มาดู มาเยี่ยมคนจีน”

เมื่อสื่อมวลชนกราบบังคมทูลถามว่า เหตุใดจึงทรงดูด้านการทหาร น้อยกว่าที่ควร สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร รับสั่งว่า

“ทหารก็เป็นหนึ่งที่ประกอบเป็นประเทศ ทุกอาชีพก็สำคัญ การมาดูจึงต้องดูทุกแง่ทุกมุมเท่าที่จะเป็นไปได้ เช่น ด้านปากท้อง ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การเกษตร เศรษฐกิจ ว่าเขาแก้ปัญหาอย่างไร พัฒนาตัวเองอย่างไร ข้าพเจ้าสนใจทุกเรื่อง”

วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๓๐

เวลา ๑๕.๑๐ นาฬิกา

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินกลับกรุงเทพฯ โดยเครื่องบินพระที่นั่งจัดถวายโดยกองทัพอากาศ มีผู้ว่าราชการจังหวัดกว๊านตุ้ง เจ้าหน้าที่ผู้ติดตามเสด็จ ฝ่ายจีน เอกอัครราชทูตไทย ผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารบก และทหารอากาศและข้าราชการสถานเอกอัครราชทูตไทย ผู้ติดตาม ไปร่วมส่งเสด็จที่ท่าอากาศยานเมืองกว๊านโจว

มิตรภาพระหว่างไทยและจีน ได้สืบทอดกันมาด้วยความมั่นคงเป็นเวลานาน บนพื้นฐานแห่งการอยู่ร่วมกันโดยสันติ และความจริงใจต่อการเสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีน ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในครั้งนี้ ได้ทรงปฏิบัติพระราชภารกิจในการกระชับความสัมพันธ์ไมตรี และเสริมสร้างมิตรภาพความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนทั้งสองประเทศ ให้แน่นแฟ้นเพิ่มพูนยิ่งขึ้นสมดังพระราชปณิธานที่ทรงมุ่งหวังทุกประการ

รายนามผู้ตามเสด็จพระราชดำเนิน
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

คณะเป็นทางการ

๑. ร้อยตรี ประพาส ลิมปะพันธุ์
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๒. นายจิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๓. นายเดช บุญนาค
เอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง
๔. นายทวีพันธ์ สิงหะ
อธิบดีกรมพิธีการทูต
๕. นายสารสิน วีระผล
รองอธิบดีกรมการเมือง ปฏิบัติหน้าที่ล่ามประจำพระองค์
๖. นายสรยุทธม์ พรหมพจน์
ทำหน้าที่เลขานุการรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๗. พันเอกปรีชา รุ่งสว่าง
หัวหน้าราชองครักษ์
๘. พันเอกปรุ่ง อร่ามศรี
ราชองครักษ์ ปฏิบัติหน้าที่ราชเลขานุการในพระองค์
๙. นาวาอากาศโท กนกศักดิ์ ประเสริฐสม
ราชองครักษ์ ปฏิบัติหน้าที่ราชเลขานุการในพระองค์
๑๐. นาวาอากาศตรี สมคิด สุขบาง
ราชองครักษ์
๑๑. พันตรีคณิต สารพานิช
ราชองครักษ์
๑๒. พันตรีเฉลิมเกียรติ โพธิ์ทองนาค
ราชองครักษ์
๑๓. นาวาอากาศโท นายแพทย์ ทศพล สง่าเนตร
นายแพทย์ประจำพระองค์

คณะไม่เป็นทางการ

๑. นายถนอม พรายศรี
มหาดเล็กผู้ใหญ่
๒. เรืออากาศโท วีรชัย ทองอุทัย
ช่างภาพประจำพระองค์
๓. พันตรีนิกุล แก้วขวัญข้า
มหาดเล็ก
๔. ร้อยเอกวรการ พันธุ์มาตย์
มหาดเล็ก

เจ้าหน้าที่โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย

๑. นายนิพัทธ์ ลุขะรัง
ช่างภาพ
๒. นายวันชัย ทรรพสุทธิ
ช่างภาพ
๓. นายศิริชัย แสงเทียนประไพ
ช่างภาพ

นักหนังสือพิมพ์

๑. นายมานิตย์ กฤษณะเทวินทร์
นักข่าวจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
๒. นายยิ่งศักดิ์ ตรงต่อศักดิ์
นักข่าวจากหนังสือพิมพ์เดลินิวส์
๓. นายสายนันท์ พรนันทารัตน์
นักข่าวจากหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์

รายนามคณะอนุกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

๑. รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ประธานอนุกรรมการ
(นายจิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา)
๒. อธิบดีกรมวิชาการ หรือผู้แทน อนุกรรมการ
๓. ผู้อำนวยการสำนักงานสารนิเทศ
กองบัญชาการทหารสูงสุด หรือผู้แทน อนุกรรมการ
๔. อธิบดีกรมสามัญศึกษา หรือผู้แทน อนุกรรมการ
๕. อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ หรือผู้แทน อนุกรรมการ
๖. เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ หรือผู้แทน อนุกรรมการ
๗. นายประเสริฐ ณ นคร อนุกรรมการ
๘. นายแก้วขวัญ วัชโรทัย อนุกรรมการ
๙. หม่อมหลวงนวลผ่อง เสนาณรงค์ อนุกรรมการ
๑๐. คุณหญิงจินตนา ยศสุนทร อนุกรรมการ
๑๑. นายขวัญแก้ว วัชโรทัย อนุกรรมการ
๑๒. นายสุวิทย์ สุทธานุกุล อนุกรรมการ
๑๓. ผู้บังคับการตำรวจสันติบาล อนุกรรมการ
๑๔. นายประสม สถาปิตานนท์ อนุกรรมการ
๑๕. นายแมนรัตน์ ศรีกรานนท์ อนุกรรมการ
๑๖. นายสุวิทย์ ยอดมณี อนุกรรมการ
๑๗. นายเย็นใจ เลาหวณิช อนุกรรมการ
๑๘. นางมาลี จันทรสุข อนุกรรมการ
๑๙. นางจารุลินทร์ มุสิกะพงษ์ อนุกรรมการ
๒๐. นางสาวสมลักษณ์ วงศ์งามขำ อนุกรรมการ
๒๑. นางศิริวัลย์ เหมะจันทร อนุกรรมการและเลขานุการ
๒๒. นางบุญยนาถ เหล่าวานิช อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๓. นายวิเชียร เกียรตินาวิน อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

รายนามคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจจัดทำหนังสือ
“สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
เสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีน”

๑. นายประพัฒน์ ตรีณรงค์	ประธานอนุกรรมการ
๒. ราชเลขาธิการในพระองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ -
สยามมกุฎราชกุมาร	อนุกรรมการ
๓. ผู้อำนวยการสำนักงานเสริมสร้าง
เอกลักษณ์ของชาติ	อนุกรรมการ
๔. นางจารุลินทร์ มุสิกะพงษ์	อนุกรรมการ
๕. นางสาวสมลักษณ์ วงศ์งามขำ	อนุกรรมการ
๖. นางสาวชมภูกา หงษ์สุวรรณ	อนุกรรมการ
๗. นายวิเชียร เกียรตินาวิน	อนุกรรมการและเลขานุการ
๘. นางสิริกาญจน์ คหัญฐา	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ได้รับความร่วมมือ จาก

การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย

ธนาคารกรุงไทย จำกัด

บริษัท การบินไทย จำกัด

จัดพิมพ์พุทธศักราช ๒๕๓๐

จำนวน ๘,๐๐๐ เล่ม

ออกแบบปกและจัดรูปเล่ม : ชมฤกา หงษ์สุวรรณ
พิมพ์ที่ บริษัทด้านอุตสาหกรรมพิมพ์ จำกัด